

REGULAMENTUL (CE) NR. 714/2009 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI

din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009.

REGULATION (EC) No 714/2009 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL

of 13 July 2009 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity and repealing Regulation (EC) No 1228/2003, published in the Official Journal L 211 of 14 August 2009.

PROIECTUL REGULAMENTULUI PRIVIND ACCESUL LA REȚELELE ELECTRICE DE TRANSPORT PENTRU SCHIMBURILE TRANSFRONTALIERE ȘI GESTIONAREA CONGESTIILOR ÎN SISTEMUL ELECTROENERGETIC

Prezentul Regulament are ca scop stabilirea de norme echitabile pentru alocarea capacității de interconexiune disponibile între sistemul electroenergetic al Republicii Moldova și sistemele electroenergetice ale țărilor vecine, în vederea realizării schimburilor transfrontaliere de energie electrică în condiții egale, transparente și nediscriminatorii pentru toți participanții la piața energiei electrice, a normelor privind gestionarea congestiei pe interconexiuni, sporind astfel concurența pe piața energiei electrice naționale.

Regulamentul se aplică tuturor participanților la piața energiei electrice, inclusiv producătorilor și furnizorilor de energie electrică și altor persoane, în legătură cu raporturile juridice ce țin de schimburile transfrontaliere de energie electrică.

DRAFT REGULATION ON ACCESS TO TRANSMISSION NETWORKS FOR CROSS-BORDER EXCHANGES IN ELECTRICITY AND NETWORK CONGESTION MANAGEMENT MECHANISMS

This Regulation aims at setting: fair rules for allocation of available interconnection capacity between Moldavian power system and neighboring power systems in order to carry out electricity cross-border exchanges on equal, transparent and nondiscriminatory conditions for all power market participants; rules on congestion management on interconnections, thus enhancing competition within the national power market.

This Regulation applies to all market participants, including electricity producers and suppliers and other entities, involved in cross-border exchanges of electricity.

Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009 / Regulation (EC) No 714/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the network for cross – border exchanges in electricity and repealing Regulation (EC) No 1228/2003 (Text with EEA relevance), published in the Official Journal L 211 of 14 August 2009.

Instituția inițiatoare sau coinițiatorii proiectului regulamentului: Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică; ÎS „Moldelectrica”

1. Prevederile și cerințele reglementărilor comunitare (articolul, paragraful)	2. Prevederile actului normativ național (capitolul, articolul, subparagraful, punctul etc.)	3. Diferențe	4. Motivele ce explică faptul că proiectul este parțial compatibil sau incompatibil	5. Termenul limită de asigurare a compatibilității complete a actului național
Articolul 1 Obiectul și domeniul de aplicare Prezentul regulament are drept obiectiv:	Secțiunea 1 Domeniul de aplicare și obiectul 1. Regulamentul privind accesul la rețelele electrice	Compatibil		

<p>(a)stabilirea de norme echitabile pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică, pentru a îmbunătăți concurența pe piața internă a energiei electrice, luând în considerare caracteristicile specifice ale piețelor naționale și regionale. Acest lucru va implica instituirea unui mecanism de compensare pentru fluxurile transfrontaliere de energie electrică și stabilirea de principii armonizate privind tarifele pentru transportul transfrontalier și alocarea capacităților de interconexiune disponibile între sistemele de transport naționale;</p> <p>(b)facilitarea realizării unei piețe angro funcționale și transparente, cu un nivel ridicat al siguranței alimentării cu energie electrică. Prezentul regulament prevede mecanisme de armonizare a normelor pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică.</p>	<p>de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic (în continuare prezentul Regulament) are ca scop stabilirea normelor echitabile pentru alocarea capacității interconexiunilor disponibile între sistemul electroenergetic al Republicii Moldova și sistemele electroenergetice ale țărilor vecine, în vederea realizării schimburilor transfrontaliere de energie electrică în condiții egale, transparente și nediscriminatorii pentru toți participanții la piața energiei electrice, precum și a normelor privind gestionarea congestiei pe interconexiuni, sporind astfel concurența pe piața energiei electrice naționale.</p> <p>2. Prezentul Regulament transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009.</p> <p>3. Prezentul Regulament se aplică pentru alocarea explicită a capacității interconexiunilor, efectuată anual și lunar de către operatorul sistemului de transport din Republica Moldova.</p> <p>4. Regulamentul se aplică tuturor participanților la piața energiei electrice, inclusiv producătorilor și furnizorilor de energie electrică, și altor participanți ai pieței, în legătură cu raporturile juridice ce țin de schimburile transfrontaliere de energie electrică.</p> <p>5. Alocarea capacității interconexiunilor se realizează pentru fiecare interconexiune sau grup de interconexiuni dintr-o secțiune transfrontalieră a sistemului electroenergetic al Republicii Moldova, după cum urmează:</p> <p>a) Republica Moldova – Ucraina; Ucraina – Republica Moldova. Schimburile transfrontaliere de energie electrică prin aceste linii se realizează prin funcționarea în paralel a sistemelor electroenergetice.</p>			
--	--	--	--	--

	<p>b) România – Republica Moldova; Republica Moldova – România. Alocarea capacității interconexiunilor pe interfața Republica Moldova – România, se va realiza după apariția posibilității tehnice de funcționare în paralel a sistemului electroenergetic al Republicii Moldova și al României sau după realizarea unor interconexiuni noi de curent continuu dintre cele două sisteme electroenergetice. În cazul schimburilor de energie electrică în regim de insulă, alocarea capacității interconexiunilor se realizează în mod implicit, în baza contractelor de furnizare încheiate și a acordurilor dintre operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție din zonele respective</p>			
<p>Articolul 2 Definiții</p> <p>(1) În sensul prezentului regulament, se aplică definițiile de la articolul 2 din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice (8), cu excepția definiției pentru „interconexiune”, care se înlocuiește cu următorul text:</p> <p>— „capacitate de interconexiune” înseamnă o linie de transport care traversează sau trece peste granița dintre statele membre și care face legătura între sistemele de transport ale statelor membre.</p> <p>(2) De asemenea, se aplică următoarele definiții:</p> <p>(a) „autorități de reglementare” înseamnă autoritățile de reglementare prevăzute la articolul 35 alineatul (1) din Directiva 2009/72/CE;</p> <p>(b) „flux transfrontalier” înseamnă un flux fizic de energie electrică într-o rețea de</p>	<p>Interconexiune – una sau mai multe linii electrice de transport, care traversează frontiera Republicii Moldova și care fac legătura între sistemul de transport al Republicii Moldova și sistemele de transport ale țărilor vecine</p> <p>Prevederea este transpusă în art. 6 al Legii cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p> <p>Prevederea este transpusă în art. 2 al Legii cu privire</p>	<p>Compatibil</p> <p>Compatibil</p> <p>Compatibil</p>		

<p>transport a unui stat membru, care rezultă din impactul activității producătorilor și/sau consumatorilor din afara aceluiași stat membru asupra rețelei sale de transport;</p> <p>(c) „congestie” înseamnă o situație în care rețelele de transport naționale interconectate nu pot face față tuturor fluxurilor fizice care rezultă din schimburile internaționale solicitate de participanții la piață, din cauza unei lipse de capacitate a interconexiunilor și/sau a sistemelor naționale de transport implicate;</p> <p>(d) „export declarat” înseamnă livrarea de energie electrică într-un stat membru, pe baza unui acord contractual care să prevadă că preluarea corespunzătoare simultană (import declarat) de energie electrică va avea loc în alt stat membru sau într-o țară terță;</p> <p>(e) „tranzit declarat” înseamnă o situație în care apare un „export declarat” de energie electrică și în care, pe traseul desemnat al tranzacției, se află o țară în care nu va avea loc nici livrarea, nici introducerea concomitentă a energiei electrice;</p> <p>(f) „import declarat” înseamnă introducerea de energie electrică într-un stat membru sau o țară terță, simultan cu livrarea de energie electrică (export declarat) în alt stat membru;</p> <p>(g) „capacitate de interconexiune nouă” înseamnă o interconexiune care nu era finalizată la 4 august 2003.</p>	<p>la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p> <p>Prevederea este transpusă în art. 2 al Legii cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p> <p>Prevederea este transpusă în art. 2 al Legii cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p> <p>Prevederea este transpusă în art. 2 al Legii cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p> <p>Prevederea este transpusă în art. 2 al Legii cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p>	<p>Compatibil</p> <p>Compatibil</p> <p>Compatibil</p> <p>Compatibil</p> <p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Nu se aplică în cazul Republicii Moldova.</p>	
---	--	--	--	--

<p>În sensul mecanismului de compensare între operatorii de transport și de sistem menționat la articolul 13, doar atunci când rețelele de transport din două sau mai multe state membre sunt parte integrantă, integral sau parțial, a unui singur bloc de control, blocul de control în ansamblul său este considerat a fi parte integrantă a rețelei de transport a unuia dintre statele membre în cauză, pentru a se evita ca fluxurile din interiorul blocurilor de control să fie considerate fluxuri transfrontaliere în temeiul prezentului alineat primul paragraf litera (b) și să dea dreptul la plăți compensatorii în temeiul articolului 13. Autoritățile de reglementare ale statelor membre în cauză pot decide în care dintre statele membre în cauză se consideră că blocul de control face parte integrantă a rețelei de transport.</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Nu se aplică în cazul sistemului electroenergetic al Republicii Moldova</p>	
<p>Articolul 3 Certificarea operatorilor de transport și de sistem</p> <p>(1) Comisia examinează orice notificare privind decizia de certificare a unui operator de transport și de sistem, astfel cum se prevede la articolul 10 alineatul (6) din Directiva 2009/72/CE imediat după primirea notificării. În termen de două luni de la primirea unei astfel de notificări, Comisia prezintă avizul său autorității naționale de reglementare competente, în ceea ce privește compatibilitatea cu articolul 10 alineatul (2) sau articolul 11 și cu articolul 9 din Directiva 2009/72/CE.</p> <p>În vederea elaborării avizului menționat la</p>	<p>Prevederi transpuse în art. 27 al Legii cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p>	<p>Compatibil</p>		

<p>primul paragraf, Comisia poate solicita avizul agenției cu privire la decizia autorității de reglementare naționale. Într-o astfel de situație, termenul de două luni menționat la primul paragraf se prelungește cu încă două luni.</p> <p>În cazul în care Comisia nu emite un aviz în termenul menționat la primul și al doilea paragraf, se consideră că aceasta nu a avut niciun fel de obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare.</p> <p>(2) La primirea unui aviz din partea Comisiei, autoritatea de reglementare națională adoptă, în termen de două luni, decizia finală cu privire la certificarea operatorului de transport și de sistem, ținând seama în cea mai mare măsură posibilă de avizul Comisiei. Decizia autorității de reglementare și avizul Comisiei se publică împreună.</p> <p>(3) În orice moment pe parcursul procedurii, autoritățile de reglementare și/sau Comisia pot solicita operatorilor de transport și de sistem și/sau întreprinderilor care desfășoară oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare orice informații relevante pentru îndeplinirea sarcinilor acestora în temeiul prezentului articol.</p> <p>(4) Autoritățile de reglementare și Comisia păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.</p> <p>(5) Comisia poate adopta linii directoare care să stabilească detaliile procedurii care trebuie urmată pentru punerea în aplicare a alineatelor (1) și (2) din prezentul articol. Măsurile respective, destinate să modifice elemente neesențiale ale prezentului regulament prin completarea acestuia, se</p>				
---	--	--	--	--

<p>adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 23 alineatul (2).</p> <p>(6) În cazul în care Comisia a primit o notificare privind certificarea unui operator de transport și de sistem în conformitate cu articolul 9 alineatul (10) din Directiva 2009/72/CE, Comisia ia o decizie privind certificarea. Autoritatea de reglementare se conformează deciziei Comisiei.</p>				
<p>Articolul 4</p> <p>Rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem de energie electrică</p> <p>Toți operatorii de transport și de sistem cooperează la nivel comunitar prin intermediul ENTSO de energie electrică, în scopul promovării finalizării și funcționării pieței interne a energiei electrice și a comerțului transfrontalier, precum și în scopul asigurării unei gestionări optime, a unei exploatare coordonate și a unei evoluții tehnice sănătoase a rețelei europene de transport de energie electrică.</p>		Prevederi UE neaplicabile	Prevederea în cauză se referă la instituțiile din cadrul UE	
<p>Articolul 5</p> <p>Înființarea ENTSO de energie electrică</p> <p>(1) Până la 3 martie 2011, operatorii de transport și de sistem de energie electrică transmit Comisiei și agenției proiectul de statut, o listă a membrilor și proiectul de regulament de procedură, inclusiv normele de procedură cu privire la consultarea altor părți interesate, pentru ENTSO de energie electrică care urmează să fie instituită.</p> <p>(2) În termen de două luni de la primirea documentelor de mai sus, după consultarea în mod oficial a organizațiilor care reprezintă toate părțile interesate, în special</p>		Prevederi UE neaplicabile	Prevederea în cauză se referă la instituțiile din cadrul UE	

<p>utilizatorii sistemelor, inclusiv clienții, agenția furnizează Comisiei un aviz cu privire la proiectul de statut, la lista membrilor și la proiectul de regulament de procedură.</p> <p>(3) În termen de trei luni de la primirea avizului agenției, Comisia emite un aviz cu privire la proiectul de statut, la lista membrilor și la proiectul de regulament de procedură, luând în considerare avizul agenției prevăzut la alineatul (2).</p> <p>(4) În termen de trei luni de la data primirii avizului Comisiei, operatorii de transport și de sistem înființează ENTSO de energie electrică și adoptă și publică statutul și regulamentul de procedură ale acestora</p>				
<p>Articolul 6</p> <p>Stabilirea codurilor de rețea</p> <p>(1) După consultarea agenției, a ENTSO de energie electrică și a celorlalte părți interesate relevante, Comisia stabilește o listă anuală a priorităților, care identifică domeniile prevăzute la articolul 8 alineatul (6), pentru a fi incluse în elaborarea codurilor de rețea.</p> <p>(2) Comisia solicită agenției să îi prezinte într-un termen rezonabil, care să nu depășească șase luni, o orientare-cadru fără caracter obligatoriu („orientare-cadru”) care să stabilească principii clare și obiective, în conformitate cu articolul 8 alineatul (7), pentru dezvoltarea codurilor de rețea referitor la domeniile identificate în lista de priorități. Fiecare orientare-cadru contribuie la respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței. În urma unei cereri motivate din partea agenției, Comisa</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Prevederea respectivă urmează a fi implementată de unele instituții stabilite în cadrul UE</p>	

<p>poate prelungi acest termen.</p> <p>(3) Agenția consultă în mod oficial ENTSO de energie electrică și alte părți interesate relevante cu privire la orientarea-cadru, în termen de cel puțin două luni, într-un mod deschis și transparent.</p> <p>(4) În cazul în care Comisia consideră că orientarea-cadru nu contribuie la respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței, Comisia poate solicita agenției să revizuiască orientarea-cadru într-un termen rezonabil și să o retransmită Comisiei.</p> <p>(5) În cazul în care agenția nu transmite sau nu retransmite o orientare-cadru în termenul stabilit de Comisie în temeiul alineatelor (2) sau (4), Comisia elaborează orientarea-cadru în cauză.</p> <p>(6) Comisia solicită ENTSO de energie electrică să transmită agenției un cod de rețea conform cu orientările-cadru relevante într-un termen rezonabil, care să nu depășească douăsprezece luni.</p> <p>(7) În termen de trei luni după primirea unui cod de rețea, termen în care agenția poate avea o consultare formală cu părțile interesate relevante, agenția prezintă ENTSO de energie electrică un aviz motivat cu privire la codul de rețea.</p> <p>(8) ENTSO de energie electrică poate modifica codul de rețea din perspectiva avizului agenției și îl poate retransmite agenției.</p> <p>(9) În momentul în care agenția consideră că respectivul cod de rețea este conform cu orientarea-cadru relevantă, agenția transmite Comisiei codul de rețea și poate</p>				
---	--	--	--	--

<p>recomanda adoptarea acestuia într-un termen rezonabil. În cazul în care Comisia nu adoptă codul de rețea respectiv, aceasta prezintă motivele în acest sens.</p> <p>(10) În cazul în care ENTSO de energie electrică nu a reușit să elaboreze un cod de rețea în termenul stabilit de Comisie în temeiul alineatului (6), Comisia poate solicita agenției să pregătească un proiect de cod de rețea pe baza orientării-cadru relevante. Agenția poate lansa alte consultări pe parcursul pregătirii unui proiect de cod de rețea, în temeiul prezentului alineat. Agenția transmite Comisiei un proiect de cod de rețea pregătit în temeiul prezentului alineat și poate recomanda adoptarea acestuia.</p> <p>(11) Comisia poate adopta, din proprie inițiativă, în cazul în care ENTSO de energie electrică nu a pregătit un cod de rețea sau agenția nu a pregătit un proiect de cod de rețea în conformitate cu alineatul (10) din prezentul articol, sau la recomandarea agenției, în temeiul alineatului (9) din prezentul articol, unul sau mai multe coduri de rețea în domeniile enumerate la articolul 8 alineatul (6).</p> <p>În cazul în care Comisia propune adoptarea unui cod de rețea din proprie inițiativă, Comisia consultă agenția, ENTSO de energie electrică și toate părțile interesate relevante cu privire la proiectul de cod de rețea într-un interval de cel puțin două luni. Măsurile respective, destinate să modifice elemente neesențiale ale prezentului regulament prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 23 alineatul (2).</p> <p>(12) Prezentul articol nu aduce atingere</p>				
---	--	--	--	--

dreptului Comisiei de a adopta sau de a modifica liniile directoare, astfel cum este prevăzut la articolul 18.				
<p>Articolul 7</p> <p>Modificarea codurilor de rețea</p> <p>(1) Propunerile de modificări ale oricărui cod de rețea adoptat în temeiul articolului 6 pot fi propuse agenției de către persoanele care pot fi interesate de respectivul cod de rețea, inclusiv de către ENTSO de energie electrică, operatorii de transport și de sistem, utilizatorii de sisteme și consumatori. De asemenea, agenția poate propune modificări din proprie inițiativă.</p> <p>(2) Agenția consultă toate părțile interesate în conformitate cu articolul 10 din Regulamentul (CE) nr. 713/2009. În urma acestui proces, agenția poate prezenta Comisiei propuneri motivate de modificare, explicând modul în care propunerile respective respectă obiectivele codurilor de rețea stabilite la articolul 6 alineatul (2) din prezentul regulament.</p> <p>(3) Comisia poate adopta, ținând seama de propunerile agenției, modificări la oricare dintre codurile de rețea adoptate în temeiul articolului 6. Măsurile respective, destinate să modifice elemente neesențiale ale prezentului regulament prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 23 alineatul (2).</p> <p>(4) Luarea în considerare a modificărilor propuse în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 23 alineatul (2) se limitează la analiza aspectelor legate de modificarea propusă. Modificările propuse nu aduc atingere altor modificări pe care le poate propune Comisia.</p>		Prevederi UE neaplicabile	Prevederea respectivă urmează a fi implementată de unele instituții stabilite în cadrul UE	

<p>Articolul 8</p> <p>Atribuțiile ENTSO de energie electrică</p> <p>(1) ENTSO de energie electrică elaborează coduri de rețea în domeniile menționate la alineatul (6) din prezentul articol, în urma solicitării care i-a fost adresată de către Comisie, în conformitate cu articolul 6 alineatul (6).</p> <p>(2) ENTSO de energie electrică poate elabora coduri de rețea în domeniile menționate la alineatul (6) cu scopul de a atinge obiectivele stabilite la articolul 4, în cazul în care respectivele coduri de rețea nu se aplică domeniilor menționate în solicitarea care i-a fost adresată de către Comisie. Codurile de rețea respective sunt transmise agenției în vederea emiterii unui aviz. Respectivul aviz este luat în considerare în mod corespunzător de către ENTSO de energie electrică.</p> <p>(3) ENTSO de energie electrică adoptă:</p> <p>(a) instrumente comune pentru exploatarea rețelelor pentru a asigura coordonarea exploatării rețelei în condiții normale și de urgență, inclusiv o grilă comună de clasificare a incidentelor, și planuri de cercetare;</p> <p>(b) un plan neobligatoriu la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei pe zece ani (planul la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei), inclusiv o evaluare europeană cu privire la adecvarea capacităților de producere, la fiecare doi ani;</p> <p>(c) recomandări privind coordonarea cooperării tehnice între operatorii de transport și de sistem din Comunitate și cei din țările terțe;</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Prevederea în cauză se referă la instituțiile din cadrul UE</p>	
---	--	----------------------------------	--	--

<p>(d) un program anual de activitate;</p> <p>(e) un raport anual;</p> <p>(f) evaluări anuale de vară și de iarnă cu privire la adecvarea capacităților de producere.</p> <p>(4) Evaluarea europeană cu privire la adecvarea capacităților de producere menționată la alineatul (3) litera (b) acoperă capacitatea generală a sistemului de energie electrică de a satisface cererea de energie electrică existentă și prognozată pentru următoarea perioadă de cinci ani, precum și pentru o perioadă cuprinsă între cinci și 15 ani de la data la care a fost realizată respectiva evaluare. Evaluarea europeană cu privire la adecvarea capacităților de producere se realizează pe baza evaluărilor naționale cu privire la adecvarea capacităților, pregătite de fiecare operator de transport și de sistem individual.</p> <p>(5) Programul anual de activitate menționat la alineatul (3) litera (d) cuprinde o listă și o descriere a codurilor de rețea care urmează să fie pregătite, un plan cu privire la coordonarea exploatării rețelei și la activitățile de cercetare și dezvoltare care vor fi realizate în decursul anului în cauză, precum și un calendar previzional.</p> <p>(6) Codurile de rețea menționate la alineatele (1) și (2) acoperă următoarele domenii, ținând seama, dacă este cazul, de caracteristicile specifice regiunilor:</p> <p>(a) normele privind siguranța și fiabilitatea rețelei, inclusiv normele privind capacitatea de rezervă tehnică de transport pentru a asigura siguranța exploatării rețelei;</p> <p>(b) normele privind racordarea la rețea;</p>				
---	--	--	--	--

<p>(c) normele privind accesul terților la rețea;</p> <p>(d) normele privind schimbul de date și decontarea;</p> <p>(e) normele privind interoperabilitatea;</p> <p>(f) procedurile operaționale pentru situații de urgență;</p> <p>(g) normele privind alocarea capacității și gestionarea congestiei;</p> <p>(h) normele privind schimburile comerciale asociate asigurării, din punct de vedere tehnic și operațional, a furnizării de servicii de acces la rețea și de servicii de echilibrare a rețelei;</p> <p>(i) normele privind transparența;</p> <p>(j) normele de echilibrare, inclusiv normele privind rezerva de putere aferentă rețelei;</p> <p>(k) normele privind structurile armonizate ale tarifelor de transport, inclusiv semnalele de localizare și normele privind mecanismul de compensare între operatorii de transport și de sistem; precum și</p> <p>(l) normele privind eficiența energetică a rețelelor de energie electrică.</p> <p>(7) Codurile de rețea sunt elaborate pentru aspecte de rețea cu caracter transfrontalier și pentru aspecte legate de integrarea pieței și nu aduc atingere dreptului statelor membre de a stabili coduri naționale de rețea care nu afectează comerțul transfrontalier.</p> <p>(8) ENTSO de energie electrică monitorizează și analizează punerea în aplicare a codurilor de rețea și a liniilor directoare adoptate de Comisie în conformitate cu articolul 6 alineatul (11) și impactul acestora asupra armonizării</p>				
--	--	--	--	--

<p>normelor aplicabile care vizează facilitarea integrării piețelor. ENTSO de energie electrică raportează agenției concluziile sale și include rezultatele analizei în raportul anual menționat la alineatul (3) litera (e) din prezentul articol.</p> <p>(9) ENTSO de energie electrică pune la dispoziție toate informațiile solicitate de către agenție în vederea îndeplinirii sarcinilor care îi revin în temeiul articolului 9 alineatul (1).</p> <p>(10) ENTSO de energie electrică adoptă și publică, la fiecare doi ani, un plan la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei. Planul la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei cuprinde modelarea rețelei integrate, scenariul de dezvoltare, o evaluare europeană cu privire la adecvarea capacităților de producere, precum și evaluarea flexibilității sistemului.</p> <p>În special, planul la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei:</p> <p>(a) se bazează pe planuri naționale de investiții, luând în considerare planuri regionale de investiții, astfel cum sunt menționate la articolul 12 alineatul (1) și, dacă este cazul, aspectele la nivel comunitar legate de planificarea rețelei, inclusiv liniile directe pentru rețelele energetice transeuropene în conformitate cu Decizia nr. 1364/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului (9);</p> <p>(b) în ceea ce privește interconexiunile transfrontaliere, se bazează, de asemenea, pe nevoile rezonabile ale diferiților utilizatori de sisteme și integrează angajamentele pe termen lung ale investitorilor menționați la articolul 8 și la articolele 13 și 22 din Directiva</p>				
---	--	--	--	--

<p>2009/72/CE, și</p> <p>(c) identifică deficiențele investiționale, în special în ceea ce privește capacitățile transfrontaliere.</p> <p>În ceea ce privește litera (c) de la al doilea paragraf, planul la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei poate fi însoțit de o analiză a obstacolelor în calea creșterii capacității transfrontaliere a rețelei, generate de diferențele existente la nivelul procedurilor sau al practicilor de aprobare.</p> <p>(11) Agenția furnizează un aviz cu privire la planurile naționale de dezvoltare a rețelei pe zece ani, în vederea evaluării consecvenței cu planul la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei. În cazul în care agenția identifică neconcordanțe între un plan național de dezvoltare a rețelei pe zece ani și planul la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei, recomandă, după caz, modificarea planului național de dezvoltare a rețelei pe zece ani sau a planului la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei. În cazul în care un astfel de plan de dezvoltare a rețelei este elaborat în conformitate cu articolul 22 din Directiva 2009/72/CE, agenția recomandă autorității de reglementare naționale competente să modifice planul național de dezvoltare a rețelei pe zece ani în conformitate cu articolul 22 alineatul (7) din directiva respectivă și informează Comisia cu privire la aceasta.</p> <p>(12) La cererea Comisiei, ENTSO de energie electrică prezintă Comisiei punctul său de vedere cu privire la adoptarea liniilor directe menționate la articolul 18.</p>				
<p>Articolul 9</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Prevederea în cauză se aplică de unele instituții din cadrul</p>	

<p>Monitorizarea efectuată de către agenție</p> <p>(1) Agenția monitorizează executarea sarcinilor ENTSO de energie electrică menționate la articolul 8 alineatele (1), (2) și (3) și raportează Comisiei.</p> <p>Agenția monitorizează punerea în aplicare de către ENTSO de energie electrică a codurilor de rețea elaborate în temeiul articolului 8 alineatul (2) și a codurilor de rețea elaborate în conformitate cu articolul 6 alineatele (1)-(10), dar care nu au fost adoptate de Comisie în temeiul articolului 6 alineatul (11). În cazul în care ENTSO de energie electrică nu a reușit să pună în aplicare astfel de coduri de rețea, agenția solicită ENTSO de energie electrică să prezinte o explicație motivată corespunzător cu privire la motivele nepunerii lor în aplicare. Agenția informează Comisia cu privire la această explicație și își prezintă avizul.</p> <p>Agenția monitorizează și analizează punerea în aplicare a codurilor de rețea și a liniilor directe adoptate de Comisie în conformitate cu articolul 6 alineatul (11) și impactul acestora asupra armonizării normelor aplicabile care vizează facilitarea integrării piețelor, precum și asupra nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței și raportează Comisiei.</p> <p>(2) ENTSO de energie electrică transmite agenției în vederea emiterii unui aviz proiectul de plan la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei și proiectul de program anual de activitate, incluzând informații cu privire la procesul de consultare și celelalte documente menționate la articolul 8 alineatul (3).</p>			UE	
---	--	--	----	--

<p>În termen de două luni de la primirea documentelor de mai sus, agenția furnizează ENTSO de energie electrică și Comisiei un aviz motivat corespunzător și recomandări, în cazul în care consideră că proiectul de program anual de activitate sau proiectul de plan la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei prezentat de ENTSO de energie electrică nu contribuie la respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective, funcționării eficiente a pieței sau la realizarea unui nivel suficient de interconexiune transfrontalieră deschisă accesului terților.</p>				
<p>Articolul 10 Consultări</p> <p>(1) La elaborarea codurilor de rețea, a planului la nivel comunitar de dezvoltare a rețelei și a programului de activitate anual menționate la articolul 8 alineatele (1), (2) și (3), ENTSO de energie electrică organizează un proces de consultare extinsă, într-un stadiu incipient, în mod deschis și transparent, implicând toți participanții la piață relevanți și în special organizațiile reprezentând toate părțile interesate, în conformitate cu regulamentul de procedură menționat la articolul 5 alineatul (1). Consultarea include, de asemenea, autorități de reglementare naționale și alte autorități naționale, întreprinderi de furnizare și producție, utilizatori ai sistemelor, inclusiv clienți, operatori de distribuție, precum și asociații relevante din domeniul industriei, organisme tehnice și platforme ale părților interesate. Consultarea are ca scop identificarea punctelor de vedere și a propunerilor tuturor părților relevante implicate în procesul decizional.</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Prevederea respectivă urmează a fi implementată de unele instituții stabilite în cadrul UE</p>	

<p>(2) Toate documentele și procesele-verbale ale întrunirilor care au legătură cu consultările menționate la alineatul (1) se fac publice.</p> <p>(3) Înainte de adoptarea programului anual de activitate și a codurilor de rețea menționate la articolul 8 alineatele (1), (2) și (3), ENTSO de energie electrică precizează în ce mod au fost luate în considerare observațiile primite în cadrul consultării. În cazul în care observațiile nu au fost luate în considerare, aceasta furnizează un aviz motivat.</p>				
<p>Articolul 11</p> <p>Costuri</p> <p>Costurile legate de activitățile ENTSO de energie electrică menționate la articolele 4-12 sunt suportate de operatorii de transport și de sistem și se iau în considerare la calcularea tarifelor. Autoritățile de reglementare aprobă costurile respective dacă acestea sunt rezonabile și proporționale.</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Prevederea respectivă urmează a fi implementată de membrii ENTSO-E. Operatorul sistemului de transport din Republica Moldova nu este membru cu drepturi depline al ENTSO-E.</p>	
<p>Articolul 12</p> <p>Cooperarea regională a operatorilor de transport și de sistem</p> <p>(1) Operatorii de transport și de sistem instituie o cooperare regională în cadrul ENTSO de energie electrică, pentru a contribui la îndeplinirea sarcinilor menționate la articolul 8 alineatele (1), (2) și (3). Aceștia publică, în special, un plan regional de investiții la fiecare doi ani și pot lua decizii privind investițiile pe baza respectivului plan regional de investiții.</p> <p>(2) Operatorii de transport și de sistem promovează acorduri operaționale, în</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Prevederile respective urmează a fi implementate de membrii ENTSO-E. Operatorul sistemului de transport din Republica Moldova nu este membru cu drepturi depline al ENTSO-E.</p>	

<p>vederea asigurării unei gestionări optime a rețelei, precum și dezvoltarea schimburilor de energie, alocarea coordonată de capacitate transfrontalieră prin soluții nediscriminatorii bazate pe mecanismele pieței, acordând o atenție deosebită meritelor speciale ale licitațiilor implicite pentru alocările pe termen scurt, precum și integrarea mecanismelor de echilibrare și a celor privind rezerva de putere.</p> <p>(3) În scopul atingerii obiectivelor stabilite la alineatele (1) și (2) din prezentul articol, zona geografică acoperită de fiecare structură de cooperare regională poate fi definită de către Comisie, ținând seama de structurile de cooperare regională existente. Fiecare stat are dreptul de a promova cooperarea în mai multe zone geografice. Măsura menționată în prima teză, destinată să modifice elemente neesențiale ale prezentului regulament prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 23 alineatul (2).</p> <p>În acest scop, Comisia consultă agenția și ENTSO de energie electrică.</p>				
<p>Articolul 13</p> <p>Mecanismul de compensare între operatorii de transport și de sistem</p> <p>(1) Operatorii de transport și de sistem primesc compensații pentru costurile aferente găzduirii fluxurilor de energie electrică transfrontaliere în rețelele lor.</p> <p>(2) Compensația menționată la alineatul (1) se plătește de către operatorii sistemelor de transport naționale de unde provin fluxurile transfrontaliere și ai sistemelor unde ajung în final aceste fluxuri.</p>	<p>Prevederile respective au fost transpuse în art. 36 din Legea cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p>	<p>Compatibil</p>		

(3) Plățile compensatorii se efectuează periodic, raportat la o anumită perioadă din trecut. După caz, se fac ajustări ulterioare ale compensației plătite, pentru a reflecta costurile suportate efectiv.

Prima perioadă pentru care se aplică plățile compensatorii se stabilește în cadrul liniilor directe menționate la articolul 18.

(4) Comisia stabilește cuantumul plăților compensatorii care se acordă. Măsura respectivă, destinată să modifice elemente neesențiale ale prezentului regulament, prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 23 alineatul (2).

(5) Amploarea fluxurilor transfrontaliere găzduite și amploarea fluxurilor transfrontaliere desemnate ca provenind și/sau ajungând în sisteme naționale de transport se stabilesc pe baza fluxurilor fizice de energie electrică măsurate efectiv într-o anumită perioadă de timp.

(6) Costurile aferente găzduirii fluxurilor transfrontaliere se stabilesc pe baza costurilor marginale medii previzionate pe termen lung, luându-se în considerare pierderile, investițiile în infrastructuri noi și un procent corespunzător din costul infrastructurii existente, în măsura în care infrastructura este utilizată pentru transportul fluxurilor transfrontaliere, ținându-se cont, în special, de nevoia de a garanta siguranța alimentării. Pentru stabilirea costurilor, se folosesc metodologii de calcul standard recunoscute. Avantajele pe care le prezintă o rețea ca rezultat al găzduirii fluxurilor transfrontaliere se iau în considerare pentru

a se reduce compensațiile primite.				
<p>Articolul 14</p> <p>Tarifele privind accesul la rețele</p> <p>(1) Tarifele aplicate de operatorii de rețea pentru accesul la rețele trebuie să fie transparente, să ia în considerare necesitatea de a garanta siguranța rețelei și să reflecte costurile reale suportate, în măsura în care acestea corespund costurilor unui operator de rețea eficient și comparabil din punct de vedere structural și se aplică în mod nediscriminatoriu. Tarifele nu se calculează în funcție de distanță.</p> <p>(2) După caz, nivelul tarifelor aplicate producătorilor și/sau consumatorilor trebuie să ofere semnale de localizare la nivel comunitar și să ia în considerare pierderile din rețea și congestiile provocate, precum și costurile investițiilor în infrastructură.</p> <p>(3) La stabilirea tarifelor de acces la rețea, se iau în considerare următoarele elemente:</p> <p>(a) plăți și încasări care rezultă din mecanismul de compensare între operatorii rețelelor;</p> <p>(b) plăți efectiv realizate și primite, precum și plăți scontate pentru perioadele viitoare, estimate pe baza perioadelor anterioare.</p> <p>(4) Aplicarea unor tarife în conformitate cu prezentul articol nu trebuie să aducă atingere tarifelor pe exporturi declarate sau pe importuri declarate, care rezultă din gestionarea congestiilor menționată la articolul 16.</p> <p>(5) Nu se aplică tarife de rețea specifice la tranzacțiile individuale pentru tranzitul de energie electrică declarat.</p>	<p>Prevederile respective sunt transpuse în art. 86 - 88 din Legea cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p>	<p>Compatibil</p>		
<p>Articolul 15</p>	<p>Parțial, prevederile respective au fost transpuse în art.</p>	<p>Compatibil</p>		

<p>Furnizarea de informații</p> <p>(1) Operatorii de transport și de sistem pun în aplicare mecanisme de coordonare și schimb de informații pentru a garanta siguranța rețelelor în contextul gestionării congestiei rețelelor.</p> <p>(2) Standardele de siguranță, de exploatare și de planificare utilizate de către operatorii de transport și de sistem trebuie să fie făcute publice. Informațiile publicate trebuie să includă o schemă generală pentru calculul capacității totale de transfer și al marjei de fiabilitate a transportului, pe baza caracteristicilor electrice și fizice ale rețelei. Aceste scheme trebuie să fie supuse aprobării autorităților de reglementare.</p> <p>(3) Operatorii de transport și de sistem publică estimări ale capacității de transfer disponibile în fiecare zi, indicând orice capacitate de transfer care este deja rezervată. Aceste publicări se fac la intervale specifice, înainte de data transportului, și includ, în toate cazurile, estimări cu o săptămână înainte și cu o lună înainte, precum și indicarea cantitativă a fiabilității scontate a capacității disponibile.</p> <p>(4) Operatorii de transport și de sistem publică datele pertinente cu privire la cererea prognozată agregată și la cererea reală, la disponibilitatea și utilizarea reală a activelor de producere și de consum, la disponibilitatea și utilizarea rețelei și a interconexiunilor, precum și la energia de echilibrare și la capacitatea de rezervă. În privința disponibilității și a utilizării reale a unităților mici de producere și de sarcină, se pot utiliza date estimative agregate.</p> <p>(5) Participanții la piață implicați</p>	<p>23, alin. (4), art. 32, art. 33 și art. 35 din Legea cu privire la energia electrică nr. 107 din 27.05.2016.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 9</p> <p>Transparența în procesul de determinare și alocare a capacităților interconexiunilor</p> <p>88. Pentru a garanta siguranța și fiabilitatea funcționării rețelei electrice de transport în contextul managementului congestiilor în rețeaua electrică de transport, operatorul sistemului de transport va colabora cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, inclusiv prin implementarea unui mecanism de schimb de informații continuu.</p> <p>89. Operatorul sistemului de transport elaborează și publică pe pagina sa electronică informații relevante cu privire la: accesul la rețeaua electrică de transport, capacitatea și utilizarea rețelei electrice de transport, inclusiv raportul cu privire la punctele în care există congestii și cauzele care le-au provocat, gestionarea congestiilor în rețelele electrice de transport, precum și metodologia de determinare a valorilor TTC și a TRM pentru fiecare interconexiune.</p> <p>90. Operatorul sistemului de transport determină și publică anual și lunar, pe pagina sa electronică, în termenele stabilite în calendarul elaborat conform Anexei 5 la prezentul Regulament, informații cu privire la: valorile TTC, NTC, ATC, AAC și TRM și le coordonează cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine.</p> <p>91. Operatorul sistemului de transport va întocmi calendarul publicării informațiilor privind capacitatea interconexiunilor și cu privire la licitațiile anuale și lunare, conform modelului prevăzut la Anexa 5 la prezentul Regulament și va publica informația respectivă pe pagina sa electronică.</p> <p>92. Calendarul publicării informațiilor privind capacitatea interconexiunilor și cu privire la licitațiile anuale și lunare, elaborat conform Anexei 5 la</p>			
--	--	--	--	--

<p>furnizează operatorilor de transport și de sistem datele pertinente.</p> <p>(6) Întreprinderile de producție care au în proprietate sau care exploatează active de producere, dintre care cel puțin un activ de producere are o capacitate instalată de minimum 250 MW, păstrează la dispoziția autorității de reglementare naționale, a autorității naționale în domeniul concurenței și a Comisiei, timp de cinci ani, datele orare ale tuturor centralelor, necesare în vederea verificării deciziilor operaționale de dispecerizare, precum și comportamentul pe bursele de energie electrică, în cadrul licitațiilor pentru capacitățile de interconexiune, pe piețele de rezerve de energie și pe piețele extrabursiere. Informațiile orare pentru fiecare centrală includ, fără a se limita la, datele cu privire la capacitatea de producere disponibilă și la rezervele angajate, inclusiv alocarea acestor rezerve angajate la nivelul fiecărei centrale individuale în momentul tranzacționării pe bursă sau în momentul producerii.</p>	<p>prezentul Regulament se actualizează anual de către operatorul sistemului de transport.</p> <p>93. Operatorul sistemului de transport va publica pe pagina sa electronică informații cu privire la tranzacțiile transfrontaliere de energie electrică, după cum urmează:</p> <p>a) anual, informații privind planificarea extinderii pe termen lung a rețelelor electrice de transport și impactul asupra capacității de transport a fluxurilor transfrontaliere prin rețelele electrice;</p> <p>b) prognoze pentru luna următoare și pentru anul următor a capacității rețelelor electrice de transport, disponibilă pentru piață, ținând cont de toate informațiile utile de care operatorul sistemului de transport dispune la momentul evaluării prognozelor (de exemplu: efectul anotimpurilor asupra capacității rețelelor electrice de transport, activitățile planificate pentru întreținerea rețelei electrice de transport, disponibilitatea producătorilor etc.);</p> <p>c) capacitatea totală deja alocată și toate condițiile utile în care această capacitate poate fi utilizată, cu scopul de a identifica eventuale capacități rămase;</p> <p>d) capacitățile alocate, cât mai curând posibil după fiecare alocare, cu indicarea prețurilor plătite;</p> <p>e) capacitatea totală folosită, imediat după notificare;</p> <p>f) fluxurile comerciale și fizice realizate, inclusiv o descriere a efectelor eventualelor măsuri corective întreprinse de către operatorul sistemului de transport (de exemplu, restricționarea tranzacțiilor) pentru a rezolva problemele de rețea sau de sistem;</p> <p>g) informațiile ex-ante privind deconectările planificate și informațiile ex-post pentru ziua precedentă privind deconectările planificate și neplanificate ale producătorilor cu o capacitate mai mare de 100 MW.</p> <p>94. Toate informațiile elaborate și publicate de operatorul sistemului de transport în conformitate cu</p>			
--	--	--	--	--

	<p>prevederile din prezenta Secțiune trebuie păstrate timp de cel puțin 2 ani, astfel încât noii participanți la piața energiei electrice să aibă acces la datele menționate.</p> <p>95. Operatorul sistemului de transport elaborează și prezintă anual Agenției un raport cu privire la alocarea capacității interconexiunilor și referitor la soluționarea congestiilor în anul precedent. De asemenea acest raport va fi publicat și pe pagina electronică a operatorului sistemului de transport.</p>			
<p>Articolul 16</p> <p>Principii generale de gestionare a congestiilor de rețea</p> <p>(1) Problemele de congestie a rețelelor trebuie să fie abordate prin soluții nediscriminatorii, bazate pe mecanismele pieței, care să ofere semnale economice eficiente participanților la piață și operatorilor de transport și de sistem implicați. Problemele de congestie a rețelei se soluționează, de preferință, cu ajutorul unor metode care nu se bazează pe tranzacții, și anume metode care nu implică o selecție între contractele diferiților participanți la piață.</p> <p>(2) Procedurile de restricționare a tranzacțiilor se folosesc numai în situații de urgență în care operatorul de transport și de sistem trebuie să acționeze rapid și în care nu este posibilă livrarea din altă sursă sau schimburile în contrapartidă. Orice procedură de acest tip se aplică în mod nediscriminatoriu.</p> <p>Cu excepția situațiilor de forță majoră, participanții la piață cărora li s-a alocat capacitate primesc compensație pentru orice restricționare.</p> <p>(3) Participanții la piață trebuie să dispună de capacitatea maximă a interconexiunilor</p>	<p>Prevederile respective au fost transpuse în art. 37 din Legea cu privire la energia electrică nr. 107 din 27.05.2016.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 3</p> <p style="text-align: center;">Dispoziții generale</p> <p>7. Capacitatea interconexiunii se alocă lunar și anual, separat pentru fiecare interconexiune și pentru fiecare direcție (Republica Moldova – Ucraina, Ucraina - Republica Moldova; Republica Moldova – România, România - Republica Moldova), în conformitate cu prevederile prezentului Regulament, cu Legea cu privire la energia electrică și în baza acordurilor cu privire la alocarea capacității interconexiunilor, încheiate între operatorul sistemului de transport din Republica Moldova și operatorii sistemelor de transport din țările vecine. Acordurile cu privire la alocarea capacității interconexiunilor se prezintă pentru avizare Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenție) înainte de încheierea acestora.</p> <p>8. Problemele de congestie a rețelelor electrice trebuie să fie abordate prin soluții nediscriminatorii, bazate pe mecanismele pieței, care să ofere semnale economice eficiente participanților la piața energiei electrice și operatorilor sistemelor de transport, implicați și care să favorizeze concurența pe piețele energiei electrice.</p> <p>9. Operatorul sistemului de transport definește perioadele de alocare și capacitățile ce urmează să fie</p>	<p>Compatibil</p>		

<p>și/sau a rețelelor de transport care afectează fluxurile transfrontaliere, cu respectarea normelor de siguranță pentru exploatarea fiabilă a rețelei.</p> <p>(4) Participanții la piață informează operatorii de transport și de sistem implicați, cu suficient timp înainte de debutul perioadei de activitate în cauză, cu privire la intenția lor de a folosi capacitatea alocată. Orice capacitate alocată care nu va fi utilizată este realocată pieței, în conformitate cu o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie.</p> <p>(5) Operatorii de transport și de sistem, în măsura posibilităților tehnice, compensează solicitările de capacitate ale oricărui flux de energie electrică în direcția opusă pe linia de interconexiune congestionată, pentru a utiliza această linie la capacitatea maximă. Luându-se în considerare pe deplin asigurarea siguranței rețelei, tranzacțiile care diminuează congestia nu sunt niciodată refuzate.</p> <p>(6) Toate veniturile care decurg din alocarea interconexiunii se utilizează în următoarele scopuri:</p> <p>(a) garantarea disponibilității reale a capacității alocate; și/sau</p> <p>(b) menținerea sau creșterea capacităților de interconexiune prin investiții în rețea, în special investiții în noi interconexiuni.</p> <p>În cazul în care veniturile nu pot fi utilizate în mod eficient în scopurile menționate la literale (a) și/sau (b) de la primul paragraf, acestea pot fi utilizate, sub rezerva aprobării de către autoritățile de reglementare ale statelor membre implicate, până la o sumă maximă care urmează să fie decisă de respectivele autorități de</p>	<p>oferite, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport, din statele vecine. Dacă pe parcursul unei perioade de alocare valoarea NTC pentru o anumită interconexiune și direcție variază ca urmare a unor modificări de configurație a sistemului, operatorul sistemului de transport stabilește subperioade de alocare distincte în care valoarea NTC rămâne constantă, valabila numai pentru interconexiunea și direcția respectivă.</p> <p>10. La procedura de alocare a capacității interconexiunilor pot participa producătorii, furnizorii de energie electrică care dețin licență valabilă pe teritoriul Republicii Moldova, precum și alți participanți ai pieței, care efectuează schimburile transfrontaliere de energie electrică.</p> <p>11. Solicitanților li se va pune la dispoziție capacitatea disponibilă a interconexiunilor și a rețelelor electrice de transport, utilizate pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică, cu respectarea normelor de siguranță pentru exploatarea fiabilă a rețelelor electrice de transport.</p> <p>12. Participanții la piața energiei electrice sunt obligați să informeze operatorul sistemului de transport în termenii stabiliți prin prezentul Regulament, cu privire la intenția lor de a folosi capacitatea alocată. Orice capacitate alocată care nu va fi utilizată se realocă în condițiile prezentului Regulament.</p> <p>13. Operatorul sistemului de transport, în măsura posibilităților tehnice, recalculează solicitările de capacitate ale oricărui flux de energie electrică în direcții opuse pe linia de interconexiune congestionată, pentru a utiliza această linie la capacitatea maximă.</p> <p>14. Operatorul sistemului de transport este obligat să asigure transparența datelor, în conformitate cu Secțiunea 9 și alte prevederi din prezentul Regulament, și să păstreze confidențialitatea informației obținute în legătură cu alocarea capacității</p>			
---	---	--	--	--

<p>reglementare, ca venit care trebuie luat în considerare de către autoritățile de reglementare la aprobarea metodologiei de calcul al tarifelor de rețea și/sau la stabilirea tarifelor de rețea.</p> <p>Restul veniturilor sunt plasate într-un cont intern separat până în momentul în care pot fi cheltuite în scopurile enumerate la literele (a) și/sau (b) de la primul paragraf. Autoritatea de reglementare informează agenția cu privire la aprobarea menționată la al doilea paragraf</p>	<p>interconexiunilor și soluționarea problemei congestiilor.</p> <p>15. Operatorul sistemului de transport poate restricționa dreptul de utilizare a capacității interconexiunilor alocată prin intermediul licitațiilor (să reducă capacitatea alocată), doar în scopul menținerii siguranței în funcționarea sistemului electroenergetic și doar în situația în care nu este posibilă livrarea din altă sursă (redispecerizarea) sau schimbul în contrapartidă, notificând în cel mai scurt timp participanții înregistrați și Agenția despre motivul și durata restricționării.</p> <p>16. Reducerea drepturilor de utilizare a capacităților interconexiunilor alocate lunar se va efectua înainte de reducerea drepturilor de utilizare a capacităților alocate anual. Capacitățile alocate anual și capacitățile alocate lunar se reduc proporțional, iar reducerea se aplică în mod nediscriminatoriu.</p> <p>17. Operatorul sistemului de transport reduce capacitatea alocată numai în conformitate cu prezentul Regulament și este obligat să acorde compensație participantului căruia i s-a redus capacitatea, iar valoarea compensației trebuie să fie egală cu produsul dintre prețul de licitație la care această capacitate a fost alocată și volumul de energie în MWh, ce corespunde diferenței dintre capacitatea deținută înainte de reducere și capacitatea deținută după reducere, pentru perioada în cauză. Operatorul sistemului de transport informează neîntârziat fiecare participant la licitație cu privire la scopul reducerii capacității și cu privire la valoarea compensației ce urmează a fi acordată. În cazul reducerii capacității alocate din cauza unei situații de forță majoră, participantul la licitație nu are dreptul să obțină compensații.</p> <p>18. Compensația pentru reducerea capacității urmează să fie acordată participantului care deține capacitate în momentul reducerii. În cazul în care, operatorul sistemului de transport reduce capacitatea care anterior a fost transferată pe piața secundară,</p>			
---	---	--	--	--

	<p>acesta trebuie să plătească compensație participantului căruia i s-a transferat capacitatea redusă.</p> <p>19. Orice capacitate alocată rămasă participanților licitației după reducerea proporțională va fi rotunjită în scădere pînă la MW întregi.</p> <p>20. Operatorul sistemului de transport stabilește, împreună cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, modul de divizare a responsabilităților legate de alocarea capacităților interconexiunilor, după modelul 50% la 50% sau procedura comună de alocare pentru 100% din capacitate.</p> <p>21. Veniturile obținute în legătură cu alocarea capacității interconexiunilor pot fi utilizate de operatorul sistemului de transport doar în scopurile prevăzute în Legea cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p>			
<p>Articolul 17</p> <p>Capacități noi de interconexiune</p> <p>(1) Noile capacități de interconexiune de curent continuu pot fi scutite, la cerere și pentru o perioadă limitată de timp, de la aplicarea dispozițiilor articolului 16 alineatul (6) din prezentul regulament și/sau ale articolelor 9, 32 și ale articolului 37 alineatele (6) și (10) din Directiva 2009/72/CE în următoarele condiții:</p> <p>(a) investiția trebuie să conducă la intensificarea concurenței în domeniul alimentării cu energie electrică;</p> <p>(b) investiția prezintă un nivel de risc care nu ar permite realizarea sa fără acordarea unei derogări;</p> <p>(c) interconexiunea trebuie să se afle în proprietatea unei persoane fizice sau juridice separate, cel puțin din punctul de</p>	<p>Prevederea respectivă este transpusă în art. 38 din Legea cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p>	<p>Compatibil</p>		

<p>vedere al formei juridice, de operatori în sistemele cărora se va construi;</p> <p>(d) se percep tarife de la utilizatorii interconexiunii respective;</p> <p>(e) de la deschiderea parțială a pieței prevăzută la articolul 19 din Directiva 96/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 decembrie 1996 privind regulile comune pentru piața internă de energie electrică (10), nicio parte a capitalului sau a costurilor de exploatare a interconexiunii nu a fost recuperată de la nicio componentă a tarifelor aplicate pentru utilizarea sistemelor de transport sau distribuție legate de această capacitate de interconexiune; și</p> <p>(f) derogarea nu trebuie să aducă atingere concurenței sau bunei funcționări a pieței interne a energiei electrice, nici funcționării corespunzătoare a sistemului reglementat la care este legată capacitatea de interconexiune.</p> <p>(2) Alineatul (1) se aplică, de asemenea, în situații excepționale, și interconexiunilor de curent alternativ, în condițiile în care costurile și riscurile investiționale aferente sunt suficient de mari comparativ cu costurile și riscurile suportate în mod normal la conectarea printr-o capacitate de interconexiune de curent alternativ a două sisteme naționale de transport învecinate.</p> <p>(3) Alineatul (1) se aplică și în cazul creșterilor semnificative de capacitate în interconexiunile existente.</p> <p>(4) Decizia cu privire la derogare menționată la alineatele (1), (2) și (3) este adoptată de la caz la caz de către autoritățile de reglementare ale statelor membre interesate. O derogare poate</p>				
--	--	--	--	--

<p>acoperi total sau parțial capacitatea noii interconexiuni sau pe cea a interconexiunii existente cu o capacitate semnificativ crescută.</p> <p>În termen de două luni de la data la care ultima dintre autoritățile de reglementare competente a primit cererea de derogare, agenția poate furniza un aviz consultativ autorităților de reglementare respective, care ar putea sta la baza deciziei acestora.</p> <p>La decizia de acordare a unei derogări, este necesar să se examineze, de la caz la caz, necesitatea de a impune condiții privind durata derogării și accesul nediscriminator la interconectare. La luarea deciziei privind respectivele condiții, se vor lua în calcul, în special, capacitatea suplimentară ce va fi construită sau modificarea capacității existente, orizontul de timp al proiectului și condițiile naționale.</p> <p>Înainte de acordarea unei derogări, autoritățile de reglementare ale statului membru implicat decid asupra normelor și mecanismelor pentru gestionarea și alocarea capacității. Normele referitoare la gestionarea congestiei includ obligația de a oferi pe piață capacitatea neutilizată, iar utilizatorii interconexiunii au dreptul de a-și comercializa capacitățile de interconexiune contractate pe piața secundară. La evaluarea criteriilor menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (f), sunt luate în considerare rezultatele respectivei proceduri de alocare a capacităților de interconexiune.</p> <p>În cazul în care toate autoritățile de reglementare competente au ajuns la un acord cu privire la decizia de derogare în termen de șase luni, acestea comunică decizia luată agenției.</p>				
---	--	--	--	--

Decizia de derogare, inclusiv condițiile prevăzute la cel de-al doilea paragraf al prezentului alineat, trebuie motivată corespunzător și publicată.

(5) Deciziile menționate la alineatul (4) se adoptă de către agenție:

(a) în situația în care toate autoritățile de reglementare competente nu au ajuns la un acord în termen de șase luni de la data solicitării derogării adresate ultimei dintre aceste autorități de reglementare; sau

(b) la solicitarea comună a autorităților naționale de reglementare competente.

Înainte de adoptarea unei decizii, agenția consultă autoritățile de reglementare în cauză și solicitantii.

(6) Prin derogare de la alineatele (4) și (5), statele membre pot prevedea ca autoritățile de reglementare sau agenția, după caz, să prezinte autorității competente din statul membru, în vederea unei decizii oficiale, avizul privind cererea de derogare. Avizul respectiv se publică împreună cu decizia de acordare a derogării.

(7) O copie a fiecărei cereri de derogare se transmite imediat de către autoritățile de reglementare agenției și Comisiei, la data primirii, în scop informativ. Decizia, împreună cu toate informațiile relevante referitoare la aceasta, este notificată Comisiei fără întârziere, de către autoritățile de reglementare implicate sau de către agenție (organisme de notificare). Aceste informații pot fi comunicate Comisiei în formă consolidată, permițându-i-se astfel să ajungă la o decizie bine fundamentată. Informațiile trebuie să cuprindă, în special:

<p>(a) motivele detaliate pe baza cărora a fost acordată sau refuzată derogarea, inclusiv datele financiare care demonstrează necesitatea derogării;</p> <p>(b) analiza efectuată în privința efectelor acordării derogării asupra concurenței și asupra bunei funcționări a pieței interne a energiei electrice;</p> <p>(c) motivele care justifică durata și cota din capacitatea totală a interconexiunii respective pentru care se acordă derogarea; și</p> <p>(d) rezultatul consultărilor cu autoritățile de reglementare în cauză.</p> <p>(8) În termen de două luni din ziua următoare datei primirii unei notificări în conformitate cu alineatul (7), Comisia poate adopta o decizie prin care să solicite ca organismele de notificare să modifice sau să retragă decizia de acordare a unei derogări. Termenul de două luni poate fi prelungit cu încă un termen suplimentar de două luni, în cazul în care Comisia solicită informații suplimentare. Termenul suplimentar începe în ziua imediat următoare primirii informațiilor suplimentare complete. Termenul inițial de două luni poate fi, de asemenea, prelungit cu acordul Comisiei și al organismelor de notificare.</p> <p>În cazul în care informațiile solicitate nu sunt furnizate în cadrul perioadei stabilite în cerere, notificarea se consideră retrasă cu excepția cazurilor în care, înainte de expirarea perioadei, fie perioada a fost prelungită cu acordul Comisiei și al autorităților de notificare, fie organismele de notificare au informat Comisia, furnizând motive întemeiate, asupra</p>				
--	--	--	--	--

<p>faptului că notificarea este considerată a fi completă.</p> <p>Organismele de notificare se conformează deciziei Comisiei de modificare sau de retragere a deciziei de derogare în termen de o lună și informează Comisia în consecință.</p> <p>Comisia păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.</p> <p>Decizia Comisiei cu privire la acordarea unei derogări încetează să mai producă efecte la doi ani de la data adoptării, în cazul în care, la acea dată, construcția interconexiunii nu a început încă și la cinci ani de la data adoptării în cazul în care, la acea dată, interconexiunea nu este încă operațională, exceptând cazul în care Comisia decide că orice întârziere se datorează unor obstacole majore asupra cărora persoana căreia i s-a acordat derogarea nu are control.</p> <p>(9) Comisia poate adopta linii directoare cu privire la aplicarea condițiilor stabilite la alineatul (1) din prezentul articol și poate stabili procedura care trebuie urmată pentru aplicarea alineatelor (4), (7) și (8) din prezentul articol. Măsurile respective, destinate să modifice elemente neesențiale ale prezentului regulament prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 23 alineatul (2).</p>				
<p>Articolul 18</p> <p>Linii directoare</p> <p>(1) Acolo unde este cazul, liniile directoare referitoare la mecanismul de</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Prevederea în cauză nu poate fi transpusă deoarece acestea se referă la unele instituții din cadrul UE</p>	

<p>compensare a operatorilor de transport și de sistem precizează, în conformitate cu principiile menționate la articolele 13 și 14:</p> <p>(a)detalii privind procedura de stabilire a operatorilor de transport și de sistem care sunt responsabili cu plata compensațiilor pentru fluxurile transfrontaliere, inclusiv în ceea ce privește separarea dintre operatorii de sisteme naționale de transport de unde provin fluxurile transfrontaliere și sistemele unde ajung în final aceste fluxuri, în conformitate cu articolul 13 alineatul (2);</p> <p>(b)detalii privind procedura de plată care trebuie urmată, inclusiv stabilirea primei perioade pentru care urmează a fi plătite compensații, în conformitate cu articolul 13 alineatul (3) al doilea paragraf;</p> <p>(c)detalii privind metodologiile de stabilire a fluxurilor transfrontaliere găzduite, pentru care urmează a fi plătite compensații în temeiul articolului 13, atât în ceea ce privește cantitatea, cât și tipul fluxurilor, precum și amploarea acestor fluxuri care provin din și/sau ajung în sistemele de transport ale fiecărui stat membru, în conformitate cu articolul 13 alineatul (5);</p> <p>(d)detalii privind metodologia de stabilire a costurilor și beneficiilor aferente găzduirii fluxurilor transfrontaliere, în conformitate cu articolul 13 alineatul (6);</p> <p>(e)detalii privind tratamentul, în contextul mecanismului de compensare între operatorii de transport și de sistem, al fluxurilor de energie electrică provenite din țări aflate în afara Spațiului Economic European sau care ajung în afara acestuia; și</p> <p>(f) participarea sistemelor naționale care sunt interconectate prin linii de curent</p>				
--	--	--	--	--

<p>continuu, în conformitate cu articolul 13.</p> <p>(2) De asemenea, liniile directe pot stabili normele aplicabile în vederea unei armonizări treptate a principiilor de bază pentru stabilirea tarifelor aplicate producătorilor și consumatorilor (sarcina) în cadrul sistemelor tarifare naționale, inclusiv reflectarea mecanismului de compensare între operatori de transport și de sistem în tarifele de rețea naționale și prevederea unor semnale de localizare adecvate și eficiente, în conformitate cu principiile enunțate la articolul 14.</p> <p>Liniile directe prevăd existența unor semnale de localizare adecvate și armonizate la nivel comunitar.</p> <p>Armonizările realizate în această privință nu trebuie să împiedice statele membre să aplice mecanisme pentru a garanta că tarifele de acces la rețea suportate de către consumatori (sarcina) sunt comparabile pe întreg teritoriul lor.</p> <p>(3) După caz, liniile directe care asigură gradul minim de armonizare necesar pentru a atinge obiectivul prezentului regulament specifică, de asemenea:</p> <p>(a) detalii privind furnizarea de informații, în conformitate cu principiile prevăzute la articolul 15;</p> <p>(b) detalii despre normele privind schimburile comerciale de energie electrică;</p> <p>(c) detalii privind normele de stimulare a investițiilor pentru capacitatea de interconexiune, inclusiv semnalele de localizare;</p> <p>(d) detalii despre domeniile enumerate la</p>				
--	--	--	--	--

<p>articolul 8 alineatul (6).</p> <p>În acest scop, Comisia se consultă cu agenția și cu ENTSO de energie electrică.</p> <p>(4) În anexa I sunt prezentate linii directoare privind gestionarea și alocarea capacității disponibile de transport a interconexiunilor dintre sisteme naționale.</p> <p>(5) Comisia poate adopta linii directoare cu privire la aspectele enumerate la alineatele (1), (2) și (3) din prezentul articol. Comisia poate modifica liniile directoare menționate la alineatul (4) din prezentul articol, în conformitate cu principiile prevăzute la articolele 15 și 16, în special în sensul includerii de linii directoare detaliate cu privire la aplicarea în practică a tuturor metodologiilor de alocare a capacității și în sensul garantării evoluției mecanismelor de gestionare a congestiilor într-un mod compatibil cu obiectivele pieței interne. După caz, în cursul acestor modificări, se stabilesc norme comune privind standardele minime de siguranță și de exploatare pentru utilizarea și exploatarea rețelei, astfel cum se prevede la articolul 15 alineatul (2). Măsurile respective, destinate să modifice elemente neesențiale ale prezentului regulament prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 23 alineatul (2).</p> <p>La adoptarea sau modificarea liniilor directoare, Comisia:</p> <p>(a) se asigură că acestea oferă nivelul minim de armonizare necesar pentru a atinge obiectivele prezentului regulament și că nu depășesc ceea ce este necesar în acest scop;</p>				
--	--	--	--	--

<p>(b) indică acțiunile întreprinse în vederea conformității normelor în țările terțe, care fac parte integrantă din sistemul energetic comunitar, cu liniile directoare respective.</p> <p>La adoptarea de linii directoare pentru prima dată în temeiul prezentului articol, Comisia se asigură că acestea acoperă, într-un proiect unic de măsură, cel puțin aspectele menționate la alineatul (1) literele (a) și (d) și la alineatul (2).</p>				
<p>Articolul 19</p> <p>Autorități de reglementare</p> <p>Atunci când își exercită responsabilitățile care le revin, autoritățile de reglementare asigură respectarea dispozițiilor prezentului regulament și a liniilor directoare adoptate în temeiul articolului 18. După caz, pentru îndeplinirea obiectivelor prezentului regulament, autoritățile de reglementare cooperează între ele, cu Comisia și cu agenția cu respectarea capitolului IX din Directiva 2009/72/CE.</p>	<p>Prevederea respectivă este transpusă în art. 7, alin (3), art. 35 și art. 37 din Legea cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p>	<p>Compatibil</p>		
<p>Articolul 20</p> <p>Furnizarea de informații și confidențialitatea</p> <p>(1) Statele membre și autoritățile de reglementare furnizează Comisiei, la cererea acesteia, toate informațiile necesare în sensul articolului 13 alineatul (4) și al articolului 18.</p> <p>În special, în sensul articolului 13 alineatele (4) și (6), autoritățile de reglementare furnizează periodic informații privind costurile suportate efectiv de către operatorii de transport și de sistem, precum și date și toate informațiile utile cu privire la fluxurile fizice în rețelele operatorilor de</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Prevederea în cauză nu poate fi transpusă deoarece Republica Moldova nu este membrul Uniunii Europene și nu există legături directe de subordonare între Comisia Europeană și autoritatea de reglementare din Republica Moldova</p>	

<p>transport și de sistem și cu privire la costul rețelelor.</p> <p>Comisia stabilește un termen rezonabil în care urmează să se furnizeze informațiile, luând în considerare complexitatea informațiilor cerute și urgența cu care sunt necesare informațiile respective.</p> <p>(2) În cazul în care statul membru sau autoritățile de reglementare implicate nu furnizează informațiile menționate la alineatul (1) în termenul prevăzut la alineatul (1) din prezentul articol, Comisia poate solicita toate informațiile necesare în sensul articolului 13 alineatul (4) și al articolului 18 direct de la întreprinderile în cauză.</p> <p>La trimiterea unei solicitări de informații către o întreprindere, Comisia transmite, în același timp, o copie a solicitării către autoritățile de reglementare din statul membru pe al cărui teritoriu este situată întreprinderea respectivă.</p> <p>(3) În solicitarea de informații în temeiul alineatului (1), Comisia indică temeiul juridic al solicitării, termenul în care trebuie furnizate informațiile, scopul solicitării, precum și sancțiunile prevăzute la articolul 22 alineatul (2) pentru furnizarea de date incorecte, incomplete sau înșelătoare. Comisia stabilește un termen rezonabil, ținând seama de complexitatea informațiilor solicitate și de urgența cu care îi sunt necesare.</p> <p>(4) Proprietarii întreprinderilor sau reprezentanții lor și, în cazul persoanelor juridice, persoanele autorizate să le reprezinte prin lege sau prin actul lor constitutiv furnizează informațiile solicitate. Avocații autorizați în acest sens</p>				
---	--	--	--	--

<p>pot furniza informații în numele clienților lor, caz în care clienții rămân pe deplin responsabili în cazul în care informațiile furnizate sunt incomplete, incorecte sau înșelătoare.</p> <p>(5) În cazul în care o întreprindere nu furnizează informațiile solicitate în termenul stabilit de Comisie sau dacă furnizează informații incomplete, Comisia poate solicita informațiile prin intermediul unei decizii. Decizia precizează informațiile solicitate și stabilește un termen corespunzător pentru furnizarea lor. Aceasta indică sancțiunile prevăzute la articolul 22 alineatul (2). De asemenea, aceasta indică dreptul de recurs împotriva deciziei la Curtea de Justiție a Comunităților Europene.</p> <p>În același timp, Comisia transmite o copie a deciziei sale autorităților de reglementare din statul membru pe teritoriul căruia se află reședința persoanei sau sediul întreprinderii.</p> <p>(6) Informațiile menționate la alineatele (1) și (2) se utilizează numai în sensul articolului 13 alineatul (4) și al articolului 18.</p> <p>Comisia nu divulgă informațiile obținute în temeiul prezentului regulament de tipul celor care, prin natura lor, intră sub incidența secretului profesional.</p>				
<p>Articolul 21</p> <p>Dreptul statelor membre de a prevedea măsuri mai detaliate</p> <p>Prezentul regulament nu aduce atingere drepturilor statelor membre de a menține sau de a introduce măsuri care conțin dispoziții mai detaliate decât cele prevăzute</p>				

de prezentul regulament și de liniile directoare menționate la articolul 18.				
<p>Articolul 22</p> <p>Sancțiuni</p> <p>(1) Fără a aduce atingere alineatului (2), statele membre stabilesc norme privind sancțiunile aplicabile în cazul încălcării dispozițiilor prezentului regulament și iau toate măsurile necesare pentru a garanta punerea în aplicare a dispozițiilor respective. Sancțiunile prevăzute trebuie să fie eficace, proporționale și cu efect de descurajare. Statele membre notifică Comisiei până la 1 iulie 2004 normele privind sancțiunile care corespund dispozițiilor stabilite în Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 și informează de îndată Comisia cu privire la orice modificare ulterioară a acestora. Statele membre notifică Comisiei acele norme care nu corespund dispozițiilor stabilite în Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 până la 3 martie 2011 și comunică acesteia, fără întârziere, orice modificare ulterioară a acestora.</p> <p>(2) Prin decizie, Comisia poate impune întreprinderilor plata unor amenzi care nu depășesc 1 % din totalul cifrei de afaceri din exercițiul financiar anterior, atunci când, în mod deliberat sau din neglijență, acestea furnizează date incorecte, incomplete sau înșelătoare ca răspuns la o solicitare prezentată în aplicarea articolului 20 alineatul (3) sau dacă acestea nu se încadrează în termenul stabilit printr-o decizie adoptată în aplicarea articolului 20 alineatul (5) primul paragraf.</p> <p>La stabilirea cuantumului amenzii, Comisia ține seama de gravitatea nerespectării</p>		Prevederi UE neaplicabile	Prevederea în cauză nu poate fi transpusă deoarece Republica Moldova nu este membrul Uniunii Europene și nu există legături directe de subordonare între Comisia Europeană și autoritățile/instituțiile din Republica Moldova	

<p>cerințelor de la primul paragraf.</p> <p>(3) Sancțiunile stabilite în conformitate cu alineatul (1) și deciziile luate în aplicarea alineatului (2) nu au caracter penal.</p>				
<p>Articolul 23</p> <p>Procedura comitetului</p> <p>(1) Comisia este asistată de comitetul înființat în temeiul articolului 46 din Directiva 2009/72/CE.</p> <p>(2) Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolele 5a alineatele (1)-(4) și 7 din Decizia 1999/468/CE, având în vedere dispozițiile articolului 8 din respectiva decizie.</p>		Prevederi UE neaplicabile	Prevederea în cauză se aplică de unele instituții din cadrul UE	
<p>Articolul 24</p> <p>Raportul Comisiei</p> <p>Comisia monitorizează punerea în aplicare a prezentului regulament. În raportul pe care îl întocmește în temeiul articolului 47 alineatul (6) din Directiva 2009/72/CE, Comisia prezintă, de asemenea, experiența dobândită în aplicarea prezentului regulament. Raportul indică, în special, în ce măsură prezentul regulament a reușit să asigure, pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică, condiții de acces la rețea nediscriminatorii și care să reflecte costurile, pentru a contribui la libertatea de alegere a clienților pe o piață internă funcțională a energiei electrice și la garantarea siguranței alimentării pe termen lung, precum și gradul în care există efectiv semnale de localizare. Dacă este necesar, raportul este însoțit de propuneri și/sau recomandări corespunzătoare.</p>		Prevederi UE neaplicabile	Prevederea în cauză se aplică de unele instituții din cadrul UE	
<p>Articolul 25</p> <p>Abrogare</p>		Prevederi UE neaplicabile	Articolul în cauză nu a fost transpus deoarece nu instituie vre-o regulă pentru	

<p>Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 se abrogă începând cu 3 martie 2011. Trimiterile la Iregulamentul abrogat se interpretează ca trimiteri la prezentul regulament și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa II.</p>			<p>participanții la piața energiei electrice ci ține mai mult de tehnica legislativă a UE.</p>	
<p>Articolul 26</p> <p>Intrarea în vigoare</p> <p>Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la publicarea în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.</p> <p>Acesta se aplică de la 3 martie 2011.</p> <p>Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.</p>		<p>Prevederi UE neaplicabile</p>	<p>Articolul în cauză nu a fost transpus deoarece nu instituie vre-o regulă pentru participanții la piața energiei electrice ci ține mai mult de tehnica legislativă a UE.</p>	
<p>ANEXA I</p> <p>LINII DIRECTOARE PRIVIND GESTIONAREA ȘI ALOCAREA CAPACITĂȚII DE TRANSFER DISPONIBILE A INTERCONEXIUNILOR DINTRE SISTEMELE NAȚIONALE</p> <p>1. Dispoziții generale</p> <p>1.1. Operatorii de transport și de sistem (OTS) se străduiesc să accepte toate tranzacțiile comerciale, inclusiv pe acelea care implică schimburi transfrontaliere.</p> <p>1.2. În absența congestiilor, nu se aplică nicio restricție de acces la interconexiune. Atunci când aceasta este situația obișnuită, nu este nevoie să se prevadă o procedură generală permanentă în privința alocării capacităților pentru a asigura accesul la un serviciu de transport transfrontalier.</p> <p>1.3. Atunci când tranzacțiile comerciale programate nu sunt compatibile cu o</p>	<p>Prevederile respective sunt transpuse parțial în art. 7, alin. (3), art. 35, art. 37 și art. 85 din Legea cu privire la energia electrică, nr.107 din 27.05.2016.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 3</p> <p style="text-align: center;">Dispoziții generale</p> <p>15. Operatorul sistemului de transport poate restricționa dreptul de utilizare a capacității interconexiunilor alocată prin intermediul licitațiilor (să reducă capacitatea alocată), doar în scopul menținerii siguranței în funcționarea sistemului electroenergetic și doar în situația în care nu este posibilă livrarea din altă sursă (redispecerizarea) sau schimbul în contrapartidă, notificând în cel mai scurt timp participanții înregistrați și Agenția despre motivul și durata restricționării.</p> <p>16. Reducerea drepturilor de utilizare a capacităților interconexiunilor alocate lunar se va efectua înainte de reducerea drepturilor de utilizare a capacităților alocate anual. Capacitățile alocate anual și capacitățile alocate lunar se reduc proporțional, iar reducerea se</p>	<p>Parțial compatibil</p>	<p>Prevederile din pct. 1.7 și 1.8 nu sunt aplicabile în contextul sistemului electroenergetic al Republicii Moldova. Acestea se referă la stabilirea zonelor de ofertare (bidding zones) în cadrul UE, la granițele cărora urmează a fi alocate capacitățile de transport, precum și la zonele/blocurile de control în cadrul ENTSO-E.</p>	<p>După integrarea în sistemul ENTSO-E</p>

<p>funcționare în siguranță a rețelei, OTS reduc congestia pentru a respecta cerințele de funcționare în siguranță a rețelei, făcând totodată eforturi pentru a se asigura că orice costuri asociate rămân la un nivel economic rezonabil. Redispecerizarea sau comerțul în contrapartidă se iau în considerare doar în cazul în care nu este posibilă aplicarea măsurilor pentru menținerea unui cost scăzut.</p> <p>1.4. În cazul congestiei structurale, OTS pun în aplicare, de îndată, metodele și dispozițiile adecvate pentru gestionarea congestiei, definite și adoptate în prealabil de comun acord. Normele de gestionare a congestiei garantează că fluxurile fizice de energie electrică asociate cu toate capacitățile de transport alocate corespund cu standardele de siguranță ale rețelei.</p> <p>1.5. Metodele adoptate pentru gestionarea congestiei furnizează semnale economice eficiente către participanții pe piață și către OTS, favorizează concurența și sunt adecvate pentru aplicarea la scară regională și comunitară.</p> <p>1.6. Nici o diferențiere bazată pe tranzacții nu poate fi pusă în practică în gestionarea congestiei. O cerere specifică de serviciu de transport se refuză numai în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții cumulative:</p> <p>(a) fluxurile fizice incrementale de energie electrică ce rezultă din acceptarea acestei cereri au ca efect posibilitatea ca funcționarea în siguranță a rețelei electrice să nu mai fie garantată; și</p> <p>(b) valoarea în termeni monetari atribuită acestei cereri în procedura de gestionare a congestiei este inferioară celei din toate</p>	<p>aplică în mod nediscriminatoriu.</p> <p>17. Operatorul sistemului de transport reduce capacitatea alocată numai în conformitate cu prezentul Regulament și este obligat să acorde compensație participantului căruia i s-a redus capacitatea, iar valoarea compensației trebuie să fie egală cu produsul dintre prețul de licitație la care această capacitate a fost alocată și volumul de energie în MWh, ce corespunde diferenței dintre capacitatea deținută înainte de reducere și capacitatea deținută după reducere, pentru perioada în cauză. Operatorul sistemului de transport informează neîntârziat fiecare participant la licitație cu privire la scopul reducerii capacității și cu privire la valoarea compensației ce urmează a fi acordată. În cazul reducerii capacității alocate din cauza unei situații de forță majoră, participantul la licitație nu are dreptul să obțină compensații.</p> <p>18. Compensația pentru reducerea capacității urmează să fie acordată participantului care deținea capacitate în momentul reducerii. În cazul în care, operatorul sistemului de transport reduce capacitatea care anterior a fost transferată pe piața secundară, acesta trebuie să plătească compensație participantului căruia i s-a transferat capacitatea redusă.</p> <p>19. Orice capacitate alocată rămasă participanților licitației după reducerea proporțională va fi rotunjită în scădere pînă la MW întregi.</p> <p>20. Operatorul sistemului de transport stabilește, împreună cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, modul de divizare a responsabilităților legate de alocarea capacităților interconexiunilor, după modelul 50% la 50% sau procedura comună de alocare pentru 100% din capacitate.</p> <p>21. Veniturile obținute în legătură cu alocarea capacității interconexiunilor pot fi utilizate de operatorul sistemului de transport doar în scopurile prevăzute în Legea cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p>			
--	--	--	--	--

<p>celelalte cereri care se preconizează a fi acceptate pentru același serviciu și în aceleași condiții.</p> <p>1.7. Pentru a defini zonele de rețea adecvate în care și între care se aplică gestionarea congestiei, OTS se bazează pe principiile eficienței costurilor și al reducerii la minim a impacturilor negative pe piața internă a energiei electrice. În special, OTS nu limitează capacitatea de interconexiune pentru a rezolva o congestie situată în interiorul zonei proprii de control, cu excepția motivelor menționate anterior și a motivelor de funcționare în siguranță (1). În cazul în care se produce această situație, aceasta este descrisă și prezentată în mod transparent de către OTS tuturor utilizatorilor. Această situație nu este tolerată decât până în momentul în care este găsită o soluție pe termen lung. Metodologia și proiectele care permit găsirea soluției pe termen lung sunt descrise și prezentate în mod transparent de către OTS tuturor utilizatorilor sistemului.</p> <p>1.8. Pentru a echilibra rețeaua din interiorul zonei de control prin măsuri operaționale în rețea și prin măsuri de redispecerizare, OTS țin seama de efectul acestor măsuri asupra zonelor de control vecine.</p> <p>1.9. Până la 1 ianuarie 2008, mecanismele de gestionare în timpul zilei a congestiei interconexiunii sunt stabilite într-o manieră coordonată și în condiții de funcționare în siguranță, astfel încât să se asigure maximizarea posibilităților de comerț și echilibrul transfrontalier.</p> <p>1.10. Autoritățile de reglementare naționale evaluează periodic metodele de gestionare a congestiei, acordând o atenție</p>	<p style="text-align: center;">Secțiunea 6</p> <p style="text-align: center;">Licitația</p> <p>38. Operatorul sistemului de transport alocă ATC prin intermediul licitațiilor lunare și anuale.</p> <p>39. După stabilirea valorilor ATC, operatorul sistemului de transport publică, pe pagina sa electronică, valorile respective precum și data la care va avea loc licitația (anuală sau lunară) și data limită de primire a ofertelor și de publicare a rezultatelor.</p> <p>40. Participanții la licitație sunt obligați să prezinte operatorului sistemului de transport garanția financiară împreună cu oferta sau separat, până la data limită de primire a ofertelor și în condițiile stabilite în Regulile pieței energiei electrice, aprobate de Agenție.</p> <p>41. Participanții la licitație trimit operatorului sistemului de transport ofertele lor în plicuri sigilate, însoțite de cererea pentru participare la licitație. În cazul utilizării unei platforme electronice de alocare, participanții la licitație vor transmite ofertele direct pe platforma respectivă. Formularul ofertei se elaborează de operatorul sistemului de transport după modelul prezentat în Anexa 2 la prezentul Regulament și se plasează pe pagina sa electronică.</p> <p>42. Ofertele se trimit până la ora 12:00 a zilei stabilite de operatorul sistemului de transport ca termen limită. Ofertele primite după expirarea termenului limită de depunere a ofertelor sunt considerate ca fiind nevalabile.</p> <p>43. Dacă participantul la licitație dorește să modifice oferta înainte de termenul limită de depunere a ofertei, acesta va transmite operatorului sistemului de transport noua ofertă, care o va înlocui pe cea anterioară. În acest caz, operatorul sistemului de transport va ține cont de ultima ofertă depusă în</p>			
---	---	--	--	--

<p>deosebită respectării principiilor și normelor stabilite de prezentul regulament și de prezentele linii directoare și respectării condițiilor stabilite chiar de către autoritățile de reglementare în temeiul acestor principii și norme. Această evaluare include o consultare a tuturor participanților pe piață, precum și studii specializate.</p>	<p>termenul stabilit.</p> <p>44. Fiecare ofertă poate conține până la 10 perechi capacitate-preț pentru fiecare produs scos la licitație (anual, lunar) și pentru fiecare direcție. Perechile trebuie ordonate în sensul descrescător al prețului.</p> <p>45. Valoarea sumară a capacităților solicitate în ofertă nu trebuie să depășească valoarea capacității disponibile, scoase la licitație. Capacitatea solicitată trebuie să fie exprimată printr-un număr întreg de cel puțin un 1 MW.</p> <p>46. Prețul oferit în cadrul unei perechi capacitate-preț este prețul maxim pe care participantul la licitație este dispus să îl plătească pentru alocarea capacității solicitate în ofertă. Prețul poate fi indicat cu o precizie de până la două zecimale. Prețul se indică în MDL.</p> <p>47. În cazul tranzitului declarat de energie electrică, participantul la licitație trebuie să obțină alocarea capacității atât la intrare cât și la ieșire din sistemul electroenergetic.</p> <p>48. În cazul utilizării unei platforme electronice de alocare, operatorul sistemului de transport verifică dacă ofertele depuse conțin toate informațiile necesare și le validează înainte de expirarea termenului limită de depunere a ofertelor. Dacă se constată lipsa unor informații într-o ofertă depusă, operatorul sistemului de transport informează fără întârziere despre acest lucru participantul la licitație care a depus oferta respectivă.</p> <p>49. Ofertele validate se ordonează în sens descrescător, în funcție de prețul propus. Ofertele cu același preț se ordonează cronologic, în funcție de data și ora primirii.</p> <p>50. Dacă suma capacităților solicitate de către participanții la licitație este mai mică sau egală decât capacitatea disponibilă scoasă la licitație, atunci se acceptă toate ofertele, iar prețul pentru alocarea</p>			
<p>(1) Funcționarea în siguranță înseamnă „menținerea rețelei de transport în limitele de siguranță definite”.</p>				

	<p>capacității este egal cu zero.</p> <p>51. Dacă suma capacităților solicitate de către participanții la licitație este mai mare decât capacitatea disponibilă scoasă la licitație, atunci se acceptă ofertele cu cel mai mare preț, capacitatea sumară a cărora completează integral capacitatea disponibilă. Prețul care urmează a fi achitat pentru capacitatea alocată (prețul de licitație) va fi cel mai mic preț care a fost oferit și acceptat.</p> <p>52. În cazul în care ultima ofertă acceptată depășește capacitatea rămasă disponibilă, oferta se acceptă în limitele capacității disponibile rămase, cu acordul participantului care a depus oferta. Dacă au fost depuse două sau mai multe oferte cu același preț, iar capacitatea sumară a acestora depășește capacitatea rămasă disponibilă, aceasta se alocă ofertanților proporțional cu capacitatea solicitată.</p> <p>53. Operatorul sistemului de transport publică rezultatele licitației pe pagina sa electronică cel târziu în ziua lucrătoare care urmează după ziua în care a avut loc licitația. În cazul în care participanții la licitație au depus contestații în conformitate cu pct. 54 din prezentul Regulament, rezultatele licitației rămân definitive după soluționarea contestațiilor.</p> <p>54. Participanții la licitație pot contesta rezultatele licitației în termen de 1 zi lucrătoare de la publicarea rezultatelor licitației prin depunerea unei cereri la operatorul sistemului de transport, care este obligat să examineze și să soluționeze cererea în termen de 2 zile lucrătoare de la primirea acesteia.</p> <p>55. Operatorul sistemului de transport întocmește contul de plată pentru utilizarea capacității interconexiunilor, în care indică contravaloarea capacității alocate prin licitații, determinată ca suma produselor dintre prețul de licitație, capacitatea alocată la prețul respectiv și numărul de ore din</p>			
--	--	--	--	--

	<p>perioada sau subperioada de alocare.</p> <p>56. Pentru capacitățile alocate în cadrul licitațiilor anuale, contravaloarea acestora se împarte în 12 rate lunare, fiecare rată lunară constituind contravaloarea capacității alocate pentru fiecare lună, ținând cont de numărul de zile în luna respectivă, calculată în conformitate cu pct. 55 din prezentul Regulament. Contul de plată se emite lunar în primele 2 zile lucrătoare ale lunii anterioare lunii de utilizare. Contul de plată se achită integral în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea acestuia.</p> <p>57. Pentru capacitățile alocate în cadrul licitațiilor lunare, contul de plată se emite în termen de 2 zile lucrătoare de la data publicării rezultatelor licitației sau de la data în care rezultatele licitației rămân definitive. Contul de plată se achită integral în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea acesteia.</p> <p>58. În cazul în care participantul la licitație nu achită în termenul stabilit contul de plată pentru alocarea capacității interconexiunilor, operatorul sistemului de transport are dreptul de a executa garanțiile financiare, depuse de către participantul la licitație.</p> <p>59. În cazul în care o sumă facturată este contestată (integral sau parțial) de participantul la licitație, acesta va efectua plata integral și va înainta, în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea contului de plată, o cerere către operatorul sistemului de transport, în care va indica obiecțiile sale. Operatorul sistemului de transport este obligat să analizeze și să soluționeze cererea primită în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea ei, cu expedierea răspunsului său participantului la licitație.</p> <p>60. Eventualele modificări rezultate prin soluționarea contestației pe cale amiabilă sau prin hotărâre judecătorească definitivă, vor fi efectuate în termen de</p>			
--	--	--	--	--

	5 zile lucrătoare de la soluționare.			
<p>2. Metode de gestionare a congestiei</p> <p>2.1. Metodele de gestionare a congestiei se bazează pe mecanisme de piață, astfel încât să favorizeze un comerț transfrontalier eficient. În acest scop, capacitățile se alocă doar prin licitații explicite (capacități) sau implicite (capacități și energie). Cele două metode pot coexista pentru aceeași interconexiune. Pentru „tranzacțiile în timpul zilei” se pot utiliza mecanisme de tranzacționare continuă.</p> <p>2.2. În funcție de condițiile de concurență, mecanismele de gestionare a congestiei pot să acorde alocarea capacităților de transport, atât pe termen lung, cât și pe termen scurt.</p> <p>2.3. Fiecare procedură de alocare a capacității vizează alocarea unei fracțiuni prestabilite din capacitatea de interconexiune disponibilă, plus restul de capacitate care nu a fost alocată în prealabil și capacitatea eliberată de către deținătorii de capacități care au beneficiat de alocări anterioare.</p> <p>2.4. OTS optimizează gradul de fermitate al capacității, ținând seama de obligațiile și drepturile OTS implicați și de obligațiile și drepturile participanților pe piață, pentru a încuraja o concurență efectivă și eficientă. O fracțiune rezonabilă din capacitate poate fi oferită pe piață cu un grad mai scăzut de fermitate, dar condițiile precise pentru transportul pe liniile de interconexiune trebuie făcute cunoscute participanților pe piață în orice moment.</p> <p>2.5. Drepturile de acces pentru alocările</p>	<p>Prevederile respective sunt transpuse parțial în art. 37 din Legea cu privire la energia electrică, nr.107 din 27.05.2016.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 3 Dispoziții generale</p> <p>8. Problemele de congestie a rețelelor electrice trebuie să fie abordate prin soluții nediscriminatorii, bazate pe mecanismele pieței, care să ofere semnale economice eficiente participanților la piața energiei electrice și operatorilor sistemelor de transport, implicați și care să favorizeze concurența pe piețele energiei electrice.</p> <p>10. La procedura de alocare a capacității interconexiunilor pot participa producătorii și furnizorii de energie electrică care dețin licență valabilă pe teritoriul Republicii Moldova, precum și persoanele juridice străine, care efectuează schimburile transfrontaliere de energie electrică.</p> <p>17. Operatorul sistemului de transport reduce capacitatea alocată numai în conformitate cu prezentul Regulament și este obligat să acorde compensație participantului cărui i s-a redus capacitatea, iar valoarea compensației trebuie să fie egală cu produsul dintre prețul de licitație la care această capacitate a fost alocată și volumul de energie în MWh, ce corespunde diferenței dintre capacitatea deținută înainte de reducere și capacitatea deținută după reducere, pentru perioada în cauză. Operatorul sistemului de transport informează neîntârziat fiecare participant la licitație cu privire la scopul reducerii capacității și cu privire la valoarea compensației ce urmează a fi acordată. În cazul reducerii capacității alocate din cauza unei situații de forță majoră, participantul la licitație nu are dreptul să obțină compensații.</p>	Compatibil		

<p>pe termen mediu și lung sunt drepturi ferme de utilizare a capacității de transport. Acestea se supun principiilor „ce nu folosești, pierzi” (use-it-or-lose-it) sau „ce nu folosești, vinzi” (use-it-or-sell-it) la momentul notificării.</p> <p>2.6. OTS definesc o structură adecvată pentru alocarea capacităților pentru diferite intervale de timp. Această structură poate cuprinde o opțiune care să permită rezervarea unui procent minim al capacității de interconexiune pentru o alocare zilnică sau „în timpul zilei”. Această structură de alocare este evaluată de către autoritățile de reglementare respective. La elaborarea propunerilor, OTS țin seama de:</p> <p>(a) caracteristicile piețelor;</p> <p>(b) condițiile operaționale, precum consecințele soldării operațiunilor programate ferm;</p> <p>(c) gradul de armonizare a procentelor și a termenelor adoptate pentru diferitele mecanisme de alocare a capacităților în vigoare.</p> <p>2.7. Este necesar ca alocarea capacităților să nu producă discriminări între participanții pe piață care doresc să își exercite dreptul de a recurge la contracte de furnizare bilaterale sau de a prezenta oferte la bursa energiei electrice. Ofertele cu cea mai mare valoare, fie implicite sau explicite introduse într-un anumit termen, sunt declarate câștigătoare.</p> <p>2.8. În regiunile în care piețele financiare de energie electrică la termen sunt bine dezvoltate și au demonstrat eficiență, toată capacitatea de interconexiune poate fi alocată prin licitație implicită.</p>	<p>18. Compensația pentru reducerea capacității urmează să fie acordată participantului care deține capacitate în momentul reducerii. În cazul în care, operatorul sistemului de transport reduce capacitatea care anterior a fost transferată pe piața secundară, acesta trebuie să plătească compensație participantului cărui a s-a transferat capacitatea redusă.</p> <p>19. Orice capacitate alocată rămasă participanților licitației după reducerea proporțională va fi rotunjită în scădere până la MW întregi.</p> <p>20. Operatorul sistemului de transport stabilește, împreună cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, modul de divizare a responsabilităților legate de alocarea capacităților interconexiunilor, după modelul 50% la 50% sau procedura comună de alocare pentru 100% din capacitate.</p> <p>21. Veniturile obținute în legătură cu alocarea capacității interconexiunilor pot fi utilizate de operatorul sistemului de transport doar în scopurile prevăzute în Legea cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 4</p> <p style="text-align: center;">Determinarea capacității interconexiunilor</p> <p>. La determinarea valorilor ATC pentru diferite perioade/subperioade de alocare, operatorul sistemului de transport va lua în considerație:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea deja alocată în timpul licitațiilor anuale pentru ATC, ce urmează să fie alocată lunar; - Capacitatea care au fost inițial alocată, dar care a fost restituită operatorului sistemului de transport sau capacitatea care a devenit disponibilă urmare a suspendării sau a retragerii dreptului participantului de 			
---	--	--	--	--

<p>2.9. Cu excepția cazurilor de noi interconexiuni care beneficiază de o derogare în temeiul articolului 7 din Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 sau în temeiul articolului 17 din prezentul regulament, nu este permisă stabilirea unor prețuri de rezervă în metodele de alocare a capacității.</p> <p>2.10. În principiu, toți potențialii participanți pe piață sunt autorizați să participe fără restricție la procesul de alocare. Pentru a se evita apariția sau agravarea unor probleme legate de eventuala utilizare a unei poziții dominante de către orice participant pe piață, autoritățile competente de reglementare și/sau în domeniul concurenței, după caz, pot impune restricții în general sau asupra unei anumite societăți, pe motiv de poziție dominantă pe piață.</p> <p>2.11. Participanții pe piață comunică OTS cererile lor ferme de rezervare a capacităților într-un termen stabilit pentru fiecare interval de timp. Termenul limită este fixat astfel încât să permită OTS să realoce capacitățile neutilizate în cadrul următoarelor intervale de timp relevante, inclusiv sesiunile „în timpul zilei”.</p> <p>2.12. Capacitățile pot face obiectul comerțului liber pe piața secundară, cu condiția ca OTS să fie informați cu suficient timp înainte. Atunci când un OTS refuză un schimb (o tranzacție) secundar(ă), acesta are obligația de a notifica și de a explica refuzul în mod clar și într-o manieră transparentă tuturor participanților pe piață și să informeze autoritatea de reglementare.</p> <p>2.13. Consecințele financiare ale</p>	<p>a utiliza capacitatea alocată;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planul anual de reparații planificate a rețelelor electrice de transport al Republicii Moldova, precum și al statelor vecine, prezentat de operatorii sistemelor de transport în cauză; - Limitările de ordin tehnic ale rețelelor electrice interne. <p style="text-align: center;">Secțiunea 6</p> <p style="text-align: center;">Licitația</p> <p>38. Operatorul sistemului de transport alocă ATC prin intermediul licitațiilor lunare și anuale.</p> <p>51. Dacă suma capacităților solicitate de către participanții la licitație este mai mare decât capacitatea disponibilă scoasă la licitație, atunci se acceptă ofertele cu cel mai mare preț, capacitatea sumară a căroră completează integral capacitatea disponibilă. Prețul care urmează a fi achitat pentru capacitatea alocată (prețul de licitație) va fi cel mai mic preț care a fost oferit și acceptat.</p> <p>52. În cazul în care ultima ofertă acceptată depășește capacitatea rămasă disponibilă, oferta se acceptă în limitele capacității disponibile rămase, cu acordul participantului care a depus oferta. Dacă au fost depuse două sau mai multe oferte cu același preț, iar capacitatea sumară a acestora depășește capacitatea rămasă disponibilă, aceasta se alocă ofertanților proporțional cu capacitatea solicitată.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 7</p> <p style="text-align: center;">Utilizarea capacității alocate și returnare a capacității alocate sau transferul capacității pe</p>			
--	--	--	--	--

<p>neîndeplinirii obligațiilor asociate cu alocarea capacităților, revin celor răspunzători pentru această neîndeplinire. Atunci când participanții pe piață nu utilizează capacitățile pe care s-au angajat să le utilizeze sau, în cazul capacităților care au făcut obiectul unei licitații explicite, nu realizează schimburi pe piața secundară sau nu restituie capacitățile în timp util, aceștia pierd dreptul de utilizare a acestor capacități și sunt pasibili de plata unei penalități care reflectă costurile induse de această situație. Toate penalitățile care reflectă costurile pentru neutilizarea capacităților trebuie să fie justificate și proporționale. De asemenea, în cazul în care un OTS nu își respectă obligațiile, acesta este obligat să compenseze participantul pe piață pentru pierderea dreptului de a utiliza capacitățile. În acest scop, nu se ține seama de niciun prejudiciu indirect. Conceptele și metodele de bază care permit stabilirea responsabilităților în caz de neîndeplinire a obligațiilor sunt definite în prealabil în ceea ce privește consecințele financiare și sunt supuse evaluării autorității de reglementare naționale competente.</p>	<p style="text-align: center;">piața secundară</p> <p>61. Utilizarea capacității alocate pentru direcția dată are loc prin prezentarea notificărilor fizice Operatorului sistemului de transport în conformitate cu dispozițiile Regulilor pieței energiei electrice, aprobate de Agenție.</p> <p>62. Participantul la licitație poate să restituie capacitatea alocată în cadrul licitațiilor, informând despre acest fapt operatorul sistemului de transport prin expedierea unei notificări în scris în care să fie menționate datele participantului la licitație, numărul Declarației de participare și data de la care nu va mai utiliza capacitatea alocată. Returnarea capacității alocate nu exonerează participantul la licitație de obligația de plată pentru această capacitate.</p> <p>63. Capacitate alocată, pentru care nu sunt prezentate notificările fizice în termenii stabiliți, se consideră returnată operatorului sistemului de transport de către participantul la licitație respectiv.</p> <p>64. Dacă participantul la licitație se află în proces de lichidare juridică, dacă licența acestuia a expirat, a fost retrasă sau suspendată temporar, ori dacă există decizia cu privire la anularea înregistrării de stat a participantului la licitație, acesta este obligat să notifice imediat, în scris, faptul respectiv operatorului sistemului de transport și să restituie capacitatea alocată. Returnarea capacității alocate nu exonerează participantul la licitație de obligația de plată pentru această capacitate.</p> <p>65. Operatorul sistemului de transport suspendă, fără notificare prealabilă, dreptul participantului la licitație de a utiliza capacitatea alocată până la sfârșitul perioadei de alocare, dacă ultimul nu îndeplinește obligația prevăzută la pct. 64 din prezentul Regulament. Odată cu suspendarea dreptului participantului la licitație de a utiliza capacitatea alocată, operatorul sistemului de transport suspendă dreptul participantului de a participa la licitațiile</p>			
---	--	--	--	--

	<p>ulterioare, precum și de a-și desfășura activitatea pe piața secundară, cu toate consecințele stabilite în Secțiunea 8 din prezentul Regulament. Capacitatea care a devenit disponibilă urmare a suspendării urmează a fi pusă la dispoziție la licitațiile lunare ce vor fi organizate ulterior.</p> <p>66. Participantul la licitație este în drept să transfere (să revândă) capacitatea alocată (contractată) neutilizată pe piața secundară la prețul pe care l-a plătit operatorului sistemului de transport pentru capacitatea respectivă. Capacitatea poate fi revândută pe piața secundară, parțial sau integral și poate fi oferită pentru o perioadă cuprinsă între ziua transferului și sfârșitul perioadei de alocare.</p> <p>67. Participantul la licitație care intenționează să transfere capacitatea contractată neutilizată (cedent) și participantul la licitație care intenționează să achiziționeze capacitatea respectivă (beneficiar) sunt obligați să depună la operatorul sistemului de transport o Cerere de transfer a capacității pe piața secundară. Cererea de transfer a capacității pe piața secundară se elaborează de operatorul sistemului de transport după modelul din Anexa 4 la prezentul Regulament și se plasează pe pagina sa electronică.</p> <p>68. Cererea de transfer a capacității pe piața secundară se depune la operatorul sistemului de transport cu cel puțin 5 zile calendaristice înaintea zilei în care se preconizează transferul. La depunerea Cererii de transfer a capacității pe piața secundară este obligatorie îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) cedentul să dispună de capacitate contractată; b) beneficiarul să fie înregistrat ca participant la licitație; c) capacitatea contractată pe care o deține cedentul să fie egală cu sau mai mare decât capacitatea pe care o transferă; d) Cererea de transfer a capacității pe piața 			
--	---	--	--	--

	<p>secundară să fie depusă la operatorul sistemului de transport în termenele stabilite.</p> <p>69. În termen de cel mult 2 zile lucrătoare de la primirea Cererii de transfer a capacității pe piața secundară, operatorul sistemului de transport are obligația de a informa cedentul în legătură cu admiterea / respingerea Cererii sale de transfer a capacității pe piața secundară. În caz de respingere a Cererii de transfer a capacității pe piața secundară, operatorul sistemului de transport trebuie să menționeze motivele respingerii. Dacă operatorul sistemului de transport nu informează în termenul stabilit despre respingerea Cererii de transfer a capacității pe piața secundară, se consideră că Cererea a fost admisă.</p> <p>70. Operatorul sistemului de transport este în drept să respingă Cererea de transfer a capacității pe piața secundară numai dacă nu au fost îndeplinite condițiile stabilite la pct. 68 din prezentul Regulament.</p> <p>71. Participantul la licitație căruia i s-a alocat capacitate în cadrul licitațiilor este obligat să-și execute obligațiile financiare față de operatorul sistemului de transport chiar dacă acesta transferă total sau parțial capacitatea alocată, pe piața secundară. Înainte de ziua transferului, operatorul sistemului de transport împreună cu cedentul și beneficiarul sunt obligați să modifice contractele de alocare a capacității interconexiunilor existente sau să încheie contracte noi de alocare a capacității interconexiunilor, după caz.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 8</p> <p style="text-align: center;">Pierderea dreptului de participare la licitație, suspendarea și rezilierea contractului</p> <p>72. În cazul neachitării în termenul stabilit a contului de plată pentru alocarea capacității iar garanția financiară prezentată nu mai asigură acoperirea integrală a contului de plată respectiv, sau dacă nu au fost respectate clauzele esențiale ale contractului de alocare a capacității interconexiunilor, operatorul</p>			
--	--	--	--	--

	<p>sistemului de transport este în drept să inițieze procedura de suspendare a contractului și a dreptului participantului la licitație de acces la capacitatea interconexiunilor pentru a realiza schimburi transfrontaliere.</p> <p>73. În cazul alocărilor anuale, dacă un participant la licitație nu utilizează capacitatea alocată pe o perioadă de 5 zile calendaristice consecutive și nu o restituie operatorului sistemului de transport, după cum este stipulat în pct. 62 – pct. 63 din prezentul Regulament sau dacă nu o revinde pe piața secundară în conformitate cu Secțiunea 7 din prezentul Regulament, dreptul său de a utiliza capacitatea alocată se suspendă până la sfârșitul perioadei de alocare, iar capacitatea care a devenit disponibilă va fi transferată pentru licitațiile lunare.</p> <p>74. În cazul alocărilor lunare, dacă un participant la licitație nu utilizează capacitatea alocată pe o perioadă de 5 zile calendaristice consecutive și nu o restituie operatorului sistemului de transport, după cum este stipulat în pct. 62 – pct. 63 din prezentul Regulament sau dacă nu o revinde pe piața secundară în conformitate cu Secțiunea 7 din prezentul Regulament, dreptul său de a utiliza capacitatea alocată se suspendă până la sfârșitul perioadei de alocare.</p> <p>75. Cu excepția situațiilor stabilite în prezentul Regulament, operatorul sistemului de transport este obligat să expedieze participantului la licitație o notificare scrisă privind suspendarea dreptului său de a utiliza capacitatea alocată, care va conține: motivul suspendării, acțiunile ce trebuie întreprinse de participantul la licitație și termenul limită de minim 10 zile calendaristice pentru realizarea acțiunilor respective.</p> <p>76. La solicitarea participantului la licitație, operatorul sistemului de transport este obligat să organizeze o ședință cu participantul în cauză, pentru soluționarea pe cale amiabilă a neînțelegerii.</p>			
--	--	--	--	--

	<p>77. Dacă în termenul indicat în notificare, participantul la licitație nu întreprinde acțiunile necesare și neînțelegerea nu poate fi rezolvată pe cale amiabilă, operatorul sistemului de transport va lua decizia cu privire la suspendarea dreptului participantului la licitație de a utiliza capacitatea alocată și, în termen de 1 zi lucrătoare, va emite în scris o notificare de suspendare, care va include motivele suspendării, data și timpul suspendării dreptului de a utiliza capacitatea, consecințele suspendării. Dreptul de a utiliza capacitatea se consideră suspendat din data indicată în notificare.</p> <p>78. Suspendarea dreptului participantului la licitație de a utiliza capacitatea alocată atrage suspendarea dreptului de a participa la licitații și a contractului de alocare a capacității interconexiunilor. Participantul la licitație al cărui drept a fost suspendat nu poate participa la licitații lunare sau anuale până când operatorul sistemului de transport va decide repunerea în drepturi a participantului la licitație.</p> <p>79. Dacă acțiunile participantului la licitație sunt pasibile de a pune în pericol stabilitatea sistemului electroenergetic, operatorul sistemului de transport este în drept să suspende imediat, fără notificare prealabilă, dreptul participantului la licitație de a utiliza capacitatea alocată, fapt despre care va informa participantul la licitație prin expedierea unei notificări scrise de suspendare.</p> <p>80. Operatorul sistemului de transport dispune repunerea în drepturi a participantului la licitație la prezentarea de către acesta a documentelor ce confirmă executarea obligației, nerespectarea căreia a constituit motiv de suspendare.</p> <p>81. Dacă termenul de suspendare a drepturilor participantului depășește 2 luni, operatorul sistemului de transport este în drept să retragă dreptul participantului la licitație de a utiliza capacitatea alocată, fără notificare prealabilă.</p> <p>82. După adoptarea deciziei de retragere a dreptului</p>			
--	---	--	--	--

participantului la licitație de a utiliza capacitatea alocată, operatorul sistemului de transport, în termen de 1 zi lucrătoare, expediază în adresa participantului la licitație o notificare de retragere, care va conține data și motivele retragerii.

83. Retragerea dreptului participantului la licitație de a utiliza capacitatea alocată atrage retragerea dreptului de participare la licitație și rezilierea contractului de alocare a capacității interconexiunilor. În acest caz, participarea la viitoarele licitații va fi permisă doar după îndeplinirea procedurii de înregistrare la licitație, descrisă în prezentul Regulament.

84. Capacitățile interconexiunilor care au devenit disponibile în urma rezilierii contractului de alocare a capacităților respective vor fi puse la dispoziție participanților la următoarele licitații.

85. Suspendarea sau retragerea dreptului participantului la licitație de a utiliza capacitatea alocată nu exonerează participantul la licitație de obligația de a achita plata pentru capacitatea alocată.

86. Deciziile operatorului sistemului de transport cu privire la suspendare sau retragere pot fi contestate de către participantul la licitație în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea notificării prin depunerea unei cereri la Agenție. În termen de 10 zile lucrătoare de la înregistrare, Agenția va examina cererea parvenită, emițând decizii obligatorii, după caz.

87. Dacă un participant la licitație dorește să fie radiat din registrul de alocare, acesta va expedia operatorului sistemului de transport o notificare scrisă în care va indica numele și datele acestuia, numărul declarației de participare și data de la care dorește să fie radiat. Participantul la licitație este obligat să-și îndeplinească toate obligațiile provenite din contracte și angajamentele asumate anterior.

Secțiunea 10

Dispoziții finale și tranzitorii

Piața pentru alocarea capacității interconexiunilor pentru ziua următoare și pe parcursul zilei se va

	<p>institui în termenele stabilite în Regulile Pieței energiei electrice, în contextul creării pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței energiei electrice pe parcursul zilei</p>			
<p>3. Coordonare</p> <p>3.1. Alocarea capacităților la nivelul unei interconexiuni este coordonată și pusă în aplicare de către OTS în cauză prin recurgerea la proceduri de alocare comune. În cazul în care schimburile comerciale dintre OTS din două țări riscă să modifice în mod semnificativ condițiile fluxurilor fizice în raport de orice OTS dintr-o țară terță, metodele de gestionare a congestiei sunt coordonate de către toți OTS în cauză, prin recurgerea la o procedură comună de gestionare a congestiei. Autoritățile de reglementare naționale și OTS se asigură că nicio procedură de gestionare a congestiei cu repercusiuni importante asupra fluxurilor fizice de energie electrică în alte rețele nu este elaborată în mod unilateral.</p> <p>3.2. Până la 1 ianuarie 2007, se aplică o metodă comună și o procedură comună de gestionare coordonată a congestiei privind cel puțin alocarea anuală, lunară și pentru ziua următoare a capacităților între țările care aparțin regiunilor următoare:</p> <p>(a) Europa de Nord (Danemarca, Suedia, Finlanda, Germania și Polonia);</p> <p>(b) Europa de Nord-Vest (Benelux, Germania și Franța);</p> <p>(c) Italia (Italia, Franța, Germania, Austria, Slovenia și Grecia);</p> <p>(d) Europa Centrală și de Est (Germania, Polonia, Republica Cehă, Slovacia, Ungaria, Austria și Slovenia);</p>	<p style="text-align: center;">Secțiunea 3</p> <p style="text-align: center;">Dispoziții generale</p> <p>7. Operatorul sistemului de transport definește perioadele de alocare și capacitățile ce urmează să fie oferite, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport, din statele vecine. Dacă pe parcursul unei perioade de alocare valoarea NTC pentru o anumită interconexiune și direcție variază ca urmare a unor modificări de configurație a sistemului, operatorul sistemului de transport stabilește subperioade de alocare distincte în care valoarea NTC rămâne constantă, valabila numai pentru interconexiunea și direcția respectivă.</p> <p>20. Operatorul sistemului de transport stabilește, împreună cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, modul de divizare a responsabilităților legate de alocarea capacităților interconexiunilor, după modelul 50% la 50% (sau procedura comună de alocare pentru 100% din capacitate).</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 4</p> <p style="text-align: center;">Determinarea capacității interconexiunilor</p> <p>20. Operatorul sistemului de transport definește, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, grupurile de interconexiuni, determină valorile TTC, TRM și NTC. Operatorul sistemului de transport elaborează, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, metodologia de determinare a valorilor TTC și a TRM pentru fiecare interconexiune. Metodologia respectivă se</p>	<p>Parțial compatibil</p>	<p>Punctele 3.2 – 3.6 conțin prevederi care se referă la anumite State Membre ale UE sau la anumite zone geografice specifice din cadrul UE.</p>	

<p>(e) Europa de Sud-Vest (Spania, Portugalia și Franța);</p> <p>(f) Regatul Unit, Irlanda și Franța;</p> <p>(g) Țările baltice (Estonia, Letonia și Lituania).</p> <p>În cadrul unei interconexiuni care implică țări care aparțin mai multor regiuni, se pot aplica metode diferite de gestionare a congestiei, pentru a asigura compatibilitatea cu metodele aplicate în celelalte regiuni la care aparțin țările respective. În această situație, OTS în cauză propune normele care sunt supuse evaluării autorităților naționale de reglementare corespunzătoare.</p> <p>3.3. Regiunile prevăzute la punctul 2.8 pot aloca toată capacitatea lor de interconexiune printr-o alocare pentru ziua următoare.</p> <p>3.4. Se definesc proceduri compatibile de gestionare a congestiei în toate aceste șapte regiuni, în vederea constituirii unei piețe interne a energiei electrice cu adevărat integrate. Este necesar ca participanții pe piață să nu se confrunte cu sisteme regionale incompatibile.</p> <p>3.5. În vederea promovării unui comerț transfrontalier și a unei concurențe echitabile și eficiente, coordonarea între OTS în cadrul regiunilor stabilite la punctul 3.2 include toate etapele procesului, de la calculul capacităților și al optimizării alocării, la funcționarea în siguranță a rețelei, cu o repartizare clară a responsabilităților. Această coordonare cuprinde, în special:</p> <p>(a) utilizarea unui model de transport comun care să permită gestionarea eficientă a</p>	<p>prezintă spre aprobare Agenției</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 9</p> <p style="text-align: center;">Transparența în procesul de determinare și alocare a capacităților interconexiunilor</p> <p>88. Pentru a garanta siguranța și fiabilitatea funcționării rețelei electrice de transport în contextul managementului congestiilor în rețeaua electrică de transport, operatorul sistemului de transport va colabora cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, inclusiv prin implementarea unui mecanism de schimb de informații continuu.</p>			
--	---	--	--	--

<p>fluxurilor în buclă fizice interdependente și să țină seama de diferențele între fluxurile fizice și cele comerciale;</p> <p>(b)alocarea și nominalizarea capacităților pentru gestionarea eficientă a fluxurilor în buclă fizice interdependente;</p> <p>(c)obligații identice pentru titularii capacităților în privința furnizării de informații privind utilizarea preconizată a capacității, cu alte cuvinte, nominalizarea capacității (pentru licitațiile explicite);</p> <p>(d) intervale de timp și termene limită identice;</p> <p>(e)structură identică pentru alocarea capacității în intervale de timp diferite (de exemplu, 1 zi, 3 ore, 1 săptămână etc.) și în termeni de blocuri de capacitate vândute (cantitate de electricitate exprimată în MW, MWh etc.);</p> <p>(f) cadru contractual coerent cu participanții pe piață;</p> <p>(g)verificarea fluxurilor pentru a asigura respectarea cerințelor de siguranță a rețelei în scopul planificării operaționale și a exploatarei în timp real;</p> <p>(h) ținerea unei evidențe contabile și soluționarea acțiunilor de gestionare a congestiei.</p> <p>3.6. Coordonarea cuprinde, de asemenea, schimbul de informații dintre OTS. Natura, data și frecvența schimbului de informații sunt compatibile cu activitățile prevăzute la punctul 3.5 și cu funcționarea pieței energiei electrice. Aceste schimburi de informație permit OTS, în special, să își optimizeze previziunile în privința situației globale a rețelei, astfel încât să evalueze fluxurile transportate în rețeaua lor și</p>				
---	--	--	--	--

<p>capacitatea disponibilă de interconexiune. Toți OTS care culeg informații în numele altor OTS transmit acestora rezultatele culegerii de date.</p>				
<p>4. Calendarul operațiunilor pe piață</p> <p>4.1. Alocarea capacităților de transport disponibile se face cu suficient timp în avans. Înaintea fiecărei alocări, OTS implicați publică în comun capacitatea care poate fi alocată, ținându-se seama, după caz, de capacitățile eliberate de drepturi de transport ferme, iar, în cazul în care este oportun, de soldul notificărilor pe interconexiune asociate, precum și de orice perioadă în decursul căreia capacitatea este redusă sau indisponibilă (de exemplu, din motive de întreținere).</p> <p>4.2. Ținându-se seama pe deplin de siguranța rețelei, nominalizarea drepturilor de transport se efectuează cu suficient timp în avans, înaintea sesiunilor pentru ziua următoare de pe toate piețele organizate relevante și înaintea publicării capacității care poate fi alocată în temeiul mecanismului de alocare pentru ziua următoare sau „în timpul zilei”. Nominalizările drepturilor de transport în direcția opusă sunt soldate astfel încât să asigure o utilizare eficientă a interconexiunii.</p> <p>4.3. Alocările succesive „în timpul zilei” a capacității de transport disponibile pentru ziua Z se efectuează în zilele Z – 1 și Z, după publicarea programelor de producție estimative sau efective pentru ziua următoare.</p> <p>4.4. Pentru a organiza funcționarea rețelei pentru ziua următoare, OTS fac schimb de informații cu OTS din vecinătate, care</p>	<p style="text-align: center;">Secțiunea 3</p> <p style="text-align: center;">Dispoziții generale</p> <p>9. Operatorul sistemului de transport definește perioadele de alocare și capacitățile ce urmează să fie oferite, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport, din statele vecine. Dacă pe parcursul unei perioade de alocare valoarea NTC pentru o anumită interconexiune și direcție variază ca urmare a unor modificări de configurație a sistemului, operatorul sistemului de transport stabilește subperioade de alocare distincte în care valoarea NTC rămâne constantă, valabila numai pentru interconexiunea și direcția respectivă.</p> <p>13. Operatorul sistemului de transport, în măsura posibilităților tehnice, compensează solicitările de capacitate ale oricărui flux de energie electrică în direcții opuse pe linia de interconexiune congestionată, pentru a utiliza această linie la capacitatea maximă.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 4</p> <p style="text-align: center;">Determinarea capacității interconexiunilor</p> <p>22. Operatorul sistemului de transport definește, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, grupurile de interconexiuni, determină valorile TTC, TRM și NTC. Operatorul sistemului de transport elaborează, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, metodologia de determinare a valorilor TTC și a TRM pentru fiecare interconexiune. Metodologia respectivă se prezintă spre aprobare Agenției.</p> <p>23. La determinarea valorilor ATC pentru diferite perioade/subperioade de alocare, operatorul sistemului</p>	<p style="text-align: center;">Parțial compatibil</p>	<p>În legătură cu prevederile parag. 4.2 și 4.3 din prezentul punct din Regulamentul UE, menționăm că în Republica Moldova nu există piață organizată competitivă pentru ziua următoare. Respectiv, alocările pe termen scurt – pentru ziua următoare sau în timpul zilei vor putea fi realizate doar după constatarea existenței premiselor pentru crearea pieței pentru ziua următoare/ intrazilnice sau a posibilității tranzacționării energiei electrice pe piața angro pentru perioade scurte de timp.</p> <p>A se remarca în acest sens că, în conformitate cu prevederile art. 96, alin. (14) din Legea cu privire la energia electrică, Guvernul va dispune crearea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei și a pieței energiei electrice de echilibrare în termen de 4 luni de la constatarea de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, în baza avizului Agenției, a existenței condițiilor de procurare a energiei electrice de pe piața</p>	<p>După crearea pieței pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei</p>

<p>cuprind estimările în ceea ce privește topologia rețelei, disponibilitatea și previziunile de producție ale unităților de producție și previziunile de consum, astfel încât să se optimizeze utilizarea în ansamblu a rețelei prin măsuri operaționale, în conformitate cu normele care reglementează funcționarea în siguranță a rețelei.</p>	<p>de transport va lua în considerație:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea deja alocată în timpul licitațiilor anuale pentru ATC, ce urmează să fie alocată lunar; - Capacitatea care au fost inițial alocată, dar care a fost restituită operatorului sistemului de transport sau capacitatea care a devenit disponibilă urmare a suspendării sau a retragerii dreptului participantului de a utiliza capacitatea alocată; - Planul anual de reparații planificate a rețelelor electrice de transport al Republicii Moldova, precum și al statelor vecine, prezentat de operatorii sistemelor de transport în cauză; - Limitările de ordin tehnic ale rețelelor electrice interne. <p>24. În cazul alocărilor anuale, operatorul sistemului de transport va calcula și va publica pe pagina sa electronică, în termenul stabilit conform Anexei 5 la prezentul Regulament, valorile TTC, NTC, ATC și TRM separat pentru fiecare direcție și pentru fiecare grup de interconexiuni. Pentru licitațiile anuale valoarea ATC este egală cu valoarea NTC, garantate pentru întregul an în condițiile desfășurării oricăror programe de retrageri planificate.</p> <p>25. În cazul alocărilor lunare, operatorul sistemului de transport va calcula și va publica pe pagina sa electronică, în termenul stabilit conform Anexei 5 la prezentul Regulament, valorile TTC, NTC, ATC, AAC și TRM separat pentru fiecare direcție și pentru fiecare grup de interconexiuni.</p> <p>26. Valoarea TRM se va calcula luând în considerație criteriul de siguranță N-1 și rezerva de reglaj a frecvenței în sistemul electroenergetic, fluxurile tehnologice de energie electrică realizate cu scopul asigurării echilibrului în sistemul electroenergetic și inexactitățile în măsurare.</p> <p>27. Operatorul sistemului de transport plasează pe pagina sa electronică calendarul publicării informațiilor privind capacitatea interconexiunilor și</p>		<p>liberalizată națională, a Comunității Energetice sau a altor țări terțe și/sau a premiselor favorabile pentru crearea și funcționarea de piețe competitive organizate.</p>	
---	--	--	---	--

cu privire la licitațiile anuale și lunare. Calendarul în cauză se elaborează de către operatorul sistemului de transport în conformitate cu modelul stabilit în Anexa 5 la prezentul Regulament.

28. La realizarea funcțiilor sale în conformitate cu Secțiunea 4 și celelalte prevederi ale prezentului Regulament, operatorul sistemului de transport are obligația de a contribui la securitatea furnizării energiei electrice prin asigurarea fiabilității rețelelor electrice de transport. În cazul apariției de situații excepționale, în care este pusă în pericol securitatea aprovizionării cu energie electrică, operatorul sistemului de transport are obligația de serviciu public de a aloca capacitatea interconexiunilor în regim prioritar participanților la piața energiei electrice care asigură furnizarea energiei electrice consumatorilor finali din Republica Moldova, pentru perioada și în condițiile prevăzute în Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața energiei electrice, aprobat de Guvern.

Secțiunea 9

Transparența în procesul de determinare și alocare a capacităților interconexiunilor

88. Pentru a garanta siguranța și fiabilitatea funcționării rețelei electrice de transport în contextul managementului congestiilor în rețeaua electrică de transport, operatorul sistemului de transport va colabora cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, inclusiv prin implementarea unui mecanism de schimb de informații continuu.

90. Operatorul sistemului de transport determină și publică anual și lunar, pe pagina sa electronică, în termenele stabilite în calendarul elaborat conform Anexei 5 la prezentul Regulament, informații cu privire la: valorile TTC, NTC, ATC, AAC și TRM și le coordonează cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine.

91. Operatorul sistemului de transport va întocmi calendarul publicării informațiilor privind capacitatea

	<p>interconexiunilor și cu privire la licitațiile anuale și lunare, conform modelului prevăzut la Anexa 5 la prezentul Regulament și va publica informația respectivă pe pagina sa electronică.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 10 Dispoziții finale și tranzitorii</p> <p>98. Piața pentru alocării capacității interconexiunilor pentru ziua următoare și pe parcursul zilei se va institui în termenele stabilite în Regulile Pieței energiei electrice, în contextul creării pieței energiei electrice pentru ziua următoare și a pieței energiei electrice pe parcursul zilei.</p>			
<p>5. Transparență</p> <p>5.1. OTS publică toate datele relevante în ceea ce privește disponibilitatea rețelei, accesul la rețea și utilizarea rețelei, inclusiv un raport privind locurile și cauzele congestiilor, metodele aplicate în vederea gestionării congestiilor și proiectele privind modalitățile viitoare de gestionare.</p> <p>5.2. OTS publică o descriere generală a metodei de gestionare a congestiei aplicată în diferite circumstanțe pentru a maximiza capacitatea disponibilă pe piață, precum și un plan general de calcul al capacității de interconexiune pentru diferitele intervale de timp, bazat pe realitățile electrice și fizice ale rețelei. Acest plan este supus evaluării autorităților de reglementare ale statelor membre interesate.</p> <p>5.3. OTS descriu în detaliu și pun la dispoziție în mod transparent tuturor</p>	<p style="text-align: center;">Secțiunea 4 Determinarea capacității interconexiunilor</p> <p>22. Operatorul sistemului de transport definește, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, grupurile de interconexiuni, determină valorile TTC, TRM și NTC. Operatorul sistemului de transport elaborează, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, metodologia de determinare a valorilor TTC și a TRM pentru fiecare interconexiune. Metodologia respectivă se prezintă spre aprobare Agenției.</p> <p>23. La determinarea valorilor ATC pentru diferite perioade/subperioade de alocare, operatorul sistemului de transport va lua în considerație:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Capacitatea deja alocată în timpul licitațiilor anuale pentru ATC, ce urmează să fie alocată lunar; b. Capacitatea care au fost inițial alocată, dar care 	Compatibil		

<p>potențialilor utilizatori ai rețelei procedurile folosite privind gestionarea congestiei și alocarea capacităților, precum și termenele și procedurile de solicitare de capacitate, o descriere a produselor oferite și a drepturilor și obligațiilor, atât ale OTS, cât și ale părții care obține capacitatea, inclusiv responsabilitățile în cazul neîndeplinirii obligațiilor.</p> <p>5.4. Normele de siguranță în ceea ce privește funcționarea și planificarea fac parte integrantă din informațiile pe care OTS le publică într-un document deschis și public. Acest document este, de asemenea, supus evaluării autorităților de reglementare naționale.</p> <p>5.10. OTS fac schimb, cu regularitate, de date suficient de precise privind rețeaua și fluxurile de sarcină, cu scopul de a permite calculul fluxurilor de sarcină pentru fiecare OTS în zona sa de interes. Aceeași serie de date este pusă la dispoziția autorităților de reglementare și a Comisiei, la cerere. Autoritățile de reglementare și Comisia asigură tratamentul confidențial al acestei serii de date de către ele însele și de către orice consultant însărcinat cu realizarea unor lucrări de analiză pe baza acestor date.</p>	<p>a fost restituită operatorului sistemului de transport sau capacitatea care a devenit disponibilă urmare a suspendării sau a retragerii dreptului participantului de a utiliza capacitatea alocată;</p> <p>c. Planul anual de reparații planificate a rețelelor electrice de transport al Republicii Moldova, precum și al statelor vecine, prezentat de operatorii sistemelor de transport în cauză;</p> <p>d. Limitările de ordin tehnic ale rețelelor electrice interne.</p> <p>24. În cazul alocărilor anuale, operatorul sistemului de transport va calcula și va publica pe pagina sa electronică, în termenul stabilit conform Anexei 5 la prezentul Regulament, valorile TTC, NTC, ATC și TRM separat pentru fiecare direcție și pentru fiecare grup de interconexiuni. Pentru licitațiile anuale valoarea ATC este egală cu valoarea NTC, garantate pentru întregul an în condițiile desfășurării oricăror programe de retrageri planificate.</p> <p>25. În cazul alocărilor lunare, operatorul sistemului de transport va calcula și va publica pe pagina sa electronică, în termenul stabilit conform Anexei 5 la prezentul Regulament, valorile TTC, NTC, ATC, AAC și TRM separat pentru fiecare direcție și pentru fiecare grup de interconexiuni.</p> <p>26. Valoarea TRM se va calcula luând în considerație criteriul de siguranță N-1 și rezerva de reglaj a frecvenței în sistemul electroenergetic, fluxurile tehnologice de energie electrică realizate cu scopul asigurării echilibrului în sistemul electroenergetic și inexactitățile în măsurare.</p> <p>27. Operatorul sistemului de transport plasează pe pagina sa electronică calendarul publicării informațiilor privind capacitatea interconexiunilor și cu privire la licitațiile anuale și lunare. Calendarul în cauză se elaborează de către operatorul sistemului de transport în conformitate cu modelul stabilit în Anexa</p>			
--	--	--	--	--

	<p>5 la prezentul Regulament.</p> <p>28. La realizarea funcțiilor sale în conformitate cu Secțiunea 4 și celelalte prevederi ale prezentului Regulament, operatorul sistemului de transport are obligația de a contribui la securitatea furnizării energiei electrice prin asigurarea fiabilității rețelelor electrice de transport. În cazul apariției de situații excepționale, în care este pusă în pericol securitatea aprovizionării cu energie electrică, operatorul sistemului de transport are obligația de serviciu public de a aloca capacitatea interconexiunilor în regim prioritar participanților la piața energiei electrice care asigură furnizarea energiei electrice consumatorilor finali din Republica Moldova, pentru perioada și în condițiile prevăzute în Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața energiei electrice, aprobat de Guvern.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 9 Transparența în procesul de determinare și alocare a capacităților interconexiunilor</p> <p>88. Pentru a garanta siguranța și fiabilitatea funcționării rețelei electrice de transport în contextul managementului congestiilor în rețeaua electrică de transport, operatorul sistemului de transport va colabora cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, inclusiv prin implementarea unui mecanism de schimb de informații continuu.</p> <p>89. Operatorul sistemului de transport elaborează și publică pe pagina sa electronică informații relevante cu privire la: accesul la rețeaua electrică de transport, capacitatea și utilizarea rețelei electrice de transport, inclusiv raportul cu privire la punctele în care există congestii și cauzele care le-au provocat, gestionarea congestiilor în rețelele electrice de transport, precum și metodologia de determinare a valorilor TTC și a TRM pentru fiecare interconexiune.</p> <p>90. Operatorul sistemului de transport determină și publică anual și lunar, pe pagina sa electronică, în</p>			
--	---	--	--	--

	<p>termenele stabilite în calendarul elaborat conform Anexei 5 la prezentul Regulament, informații cu privire la: valorile TTC, NTC, ATC, AAC și TRM și le coordonează cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine.</p> <p>91. Operatorul sistemului de transport va întocmi calendarul publicării informațiilor privind capacitatea interconexiunilor și cu privire la licitațiile anuale și lunare, conform modelului prevăzut la Anexa 5 la prezentul Regulament și va publica informația respectivă pe pagina sa electronică.</p> <p>92. Calendarul publicării informațiilor privind capacitatea interconexiunilor și cu privire la licitațiile anuale și lunare, elaborat conform Anexei 5 la prezentul Regulament se actualizează anual de către operatorul sistemului de transport.</p> <p>93. Operatorul sistemului de transport va publica pe pagina sa electronică informații cu privire la tranzacțiile transfrontaliere de energie electrică, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) anual, informații privind planificarea extinderii pe termen lung a rețelelor electrice de transport și impactul asupra capacității de transport a fluxurilor transfrontaliere prin rețelele electrice; b) prognoze pentru luna următoare și pentru anul următor a capacității rețelelor electrice de transport, disponibilă pentru piață, ținând cont de toate informațiile utile de care operatorul sistemului de transport dispune la momentul evaluării prognozelor (de exemplu: efectul anotimpurilor asupra capacității rețelelor electrice de transport, activitățile planificate pentru întreținerea rețelei electrice de transport, disponibilitatea producătorilor etc.); c) capacitatea totală deja alocată și toate condițiile utile în care această capacitate poate fi utilizată, cu scopul de a identifica eventuale capacități rămase; d) capacitățile alocate, cât mai curând posibil după fiecare alocare, cu indicarea prețurilor plătite; 			
--	--	--	--	--

	<p>e) capacitatea totală folosită, imediat după notificare;</p> <p>f) fluxurile comerciale și fizice realizate, inclusiv o descriere a efectelor eventualelor măsuri corective întreprinse de către operatorul sistemului de transport (de exemplu, restricționarea tranzacțiilor) pentru a rezolva problemele de rețea sau de sistem;</p> <p>g) informațiile ex-ante privind deconectările planificate și informațiile ex-post pentru ziua precedentă privind deconectările planificate și neplanificate ale producătorilor cu o capacitate mai mare de 100 MW.</p> <p>94. Toate informațiile elaborate și publicate de operatorul sistemului de transport în conformitate cu prevederile din prezenta Secțiune trebuie păstrate timp de cel puțin 2 ani, astfel încât noii participanți la piața energiei electrice să aibă acces la datele menționate.</p> <p>95. Operatorul sistemului de transport elaborează și prezintă anual Agenției un raport cu privire la alocarea capacității interconexiunilor și referitor la soluționarea congestiilor în anul precedent. De asemenea acest raport va fi publicat și pe pagina electronică a operatorului sistemului de transport.</p>			
<p>6. Utilizarea veniturilor provenite din gestionarea congestiei</p> <p>6.1. Procedurile de gestionare a congestiei asociate cu intervale de timp prestabilite pot genera venituri doar în cazul în care se produce o congestie în respectivul interval de timp, cu excepția cazului unor noi interconexiuni care beneficiază de o derogare în temeiul articolului 7 din Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 sau în temeiul articolului 17 din prezentul regulament. Procedura de distribuire a acestor venituri este supusă evaluării autorităților de reglementare și este necesar</p>	<p>Prevederile respective sunt transpuse în art. 6, alin. (4) și în art. 37 din Legea cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p> <p style="text-align: center;">Secțiunea 3</p> <p style="text-align: center;">Dispoziții generale</p> <p>19. Veniturile obținute în legătură cu alocarea capacității interconexiunilor pot fi utilizate de operatorul sistemului de transport doar în scopurile prevăzute în Legea cu privire la energia electrică, nr. 107 din 27.05.2016.</p>	<p>Compatibil</p>		

<p>să nu denatureze procesul de alocare în favoarea nici unei părți care solicită capacități sau energie și să nu constituie un factor de descurajare pentru reducerea congestiei.</p> <p>6.2. Autoritățile de reglementare naționale trebuie să fie transparente în ceea ce privește utilizarea veniturilor provenite din alocarea capacității de interconexiune.</p> <p>6.3. Veniturile provenite din congestie se repartizează între OTS în cauză în conformitate cu criteriile definite de comun acord de către OTS în cauză și sunt supuse evaluării de către autoritățile de reglementare respective.</p> <p>6.4. OTS stabilesc în mod clar, în avans, modul în care utilizează toate veniturile obținute din congestii și comunică utilizarea efectivă a acestora. Autoritățile de reglementare verifică dacă această utilizare este în conformitate cu prezentul regulament și cu prezentele linii directoare și dacă toate veniturile provenite din gestionarea congestiilor rezultate din alocarea capacităților de interconexiune sunt destinate unuia sau mai multora dintre cele trei obiective prevăzute la articolul 16 alineatul (6) din prezentul regulament.</p> <p>6.5. Anual și până la data de 31 iulie a fiecărui an, autoritățile de reglementare publică un raport care indică suma veniturilor colectate în cursul perioadei de 12 luni anterioare datei de 30 iunie a aceluiași an și modul de utilizare a veniturilor în cauză, însoțit de rezultatele verificării care atestă că această utilizare este în conformitate cu prezentul regulament și cu prezentele linii directoare și că toate veniturile provenite din congestii sunt destinate unuia sau mai multora dintre</p>				
--	--	--	--	--

<p>cele trei obiective prevăzute.</p> <p>6.6. Veniturile provenite din congestii și destinate investițiilor pentru menținerea sau creșterea capacității de interconexiune sunt alocate de preferință unor proiecte specifice desemnate în prealabil, care contribuie la reducerea congestiei existente și care pot fi puse, de asemenea, în aplicare într-un termen rezonabil, ținând seama în special de procedura de autorizare.</p>				
--	--	--	--	--